

PRILOG 3 uz

**podnesak kojim se dostavljaju korigovane i javne redigovane verzije potvrđene
optužnice i pratećih zahteva**

Strogo poverljivo i *ex parte*

Isključivo sudiji za prethodni postupak, sekretaru i specijalizovanom tužiocu

SPECIALIST PROSECUTOR'S OFFICE
ZYRA E PROKURORIT TË SPECIALIZUAR
SPECIJALIZOVANO TUŽILAŠTVO

Predmet: KSC-BC-2020-06
Sekretar: dr Fidelma Donlon
Podnosilac: specijalizovani tužilac
Datum: 4. novembar 2020.
Jezik: engleski
Stepen tajnosti: strogo poverljivo i *ex parte*

Dodatno redigovana optužnica

Specijalizovano tužilaštvo

Džek Smit

U skladu sa svojim ovlašćenjima na osnovu članova 35(2)(i) i 38(4) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon), specijalizovani tužilac optužuje:

Hašima TAČIJA

Kadrija VESELJIJA

Redžepa SELJIMIJA

Jakupa KRASNIĆIJA

za niže opisane **zločine protiv čovečnosti prema međunarodnom pravu**, kažnjive po članovima 13 i 16(1) Zakona, i **ratne zločine prema međunarodnom pravu**, kažnjive po članovima 14 i 16(1) Zakona.

OPTUŽENI

Hašim TAČI

1. **Hašim TAČI zvani Đarpri /Zmija/**, ime oca [BRISANO], rođen je 24. aprila 1968. u mestu Broćna/Burojë, opština Srbica/Skënderaj, na Kosovu. Državljanin je Kosova (lični identifikacioni broj [BRISANO]).
2. **Hašim Tači** je jedan od osnivača Oslobodilačke vojske Kosova (u daljem tekstu: OVK), kao i Centralnog ili Glavnog štaba OVK (u daljem tekstu: Glavni štab). Bio je član Glavnog štaba i čitave 1998. godine i tokom 1999. Najkasnije od juna 1998. **Hašim TAČI** je bio na čelu Direkcije za politička pitanja i Direkcije za informacije OVK, a do kraja marta 1999. je postao predsednik Privremene vlade Kosova (u daljem tekstu: Privremena vlada) i vrhovni komandant OVK.
3. U novembru 1999. **Hašim TAČI** je bio jedan od osnivača i vođa Partije demokratskog progresa Kosova (u daljem tekstu: PPDK), koja je 2000. promenila naziv u Demokratska partija Kosova (u daljem tekstu: PDK). Godine 2008. **Hašim TAČI** je izabran za predsednika Vlade Kosova, a 2014. je postao prvi zamenik

predsednika vlade i ministar spoljnih poslova. Godine 2016. izabran je za predsednika Kosova.

Kadri VESELJI

4. **Kadri VESELJI, poznat i kao Ljulji**, ime oca [BRISANO], rođen je 31. maja 1967. u Kosovskoj Mitrovici/Mitrovicë, opština Kosovska Mitrovica, na Kosovu. Državljanin je Kosova (lični identifikacioni broj [BRISANO]).

5. **Kadri VESELJI** je jedan od osnivača OVK i Glavnog štaba. Bio je član Glavnog štaba i čitave 1998. godine i tokom 1999. Najkasnije od juna 1998. **Kadri VESELJI** je bio član Direkcije OVK za politička pitanja i načelnik obaveštajne službe OVK. Krajem marta 1999, po formiranju privremene vlade, **Kadri VESELJI** je došao na čelo Obaveštajne službe Kosova (u daljem tekstu: SHIK) i postao je ministar za obaveštajne poslove u Privremenoj vladi.

6. Tokom 2013. godine **Kadri VESELJI** je bio na dužnosti potpredsednika stranke PDK, a 2014. stupio je na dužnost predsednika Skupštine Kosova. Po izboru **Hašima TAČIJA** za predsednika Kosova 2016, **Kadri VESELJI** je postao predsednik PDK.

Redžep SELJIMI

7. **Redžep SELJIMI, poznat i kao Đetši /Deseti ili Desetka/ ili Agron ili Tafilj ili Ljulzim**, ime oca [BRISANO], rođen je 15. marta 1971. u mestu Ovčarevo/Aqarevë, opština Srbica/Skënderaj, na Kosovu. Državljanin je Kosova (lični identifikacioni broj [BRISANO]).

8. **Redžep SELJIMI** je jedan od osnivača Glavnog štaba OVK. Bio je član Glavnog štaba i čitave 1998. godine i tokom 1999. U junu 1998. **Redžep SELJIMI** se nalazio na dužnosti načelnika Direkcije OVK za operacije. Najkasnije u avgustu 1998. postao je glavni inspektor OVK, a krajem marta 1999, kada je formirana Privremena vlada, postao je ministar za javni red, odnosno ministar unutrašnjih poslova u toj vladi.

9. U novembru 1999, **Redžep SELJIMI** je učestvovao u osnivanju stranke PPK **Hašima TAČIJA**, koja je 2000. preimenovana u PDK. Godine 2000, **Redžep SELJIMI** je bio visoki oficir u Kosovskom zaštitnom korpusu, a 2010. je izabran je za poslanika u Skupštini Kosova.

Jakup KRASNIĆI

10. **Jakup KRASNIĆI**, ime oca [BRISANO], rođen je 1. januara 1951. u mestu Negrovce/ Fatos (Negroc), opština Glogovac/Drenas (Gllogoc), na Kosovu. Državljanin je Kosova (lični identifikacioni broj [BRISANO]).

11. Najkasnije od prvih meseci 1997, **Jakup KRASNIĆI** je bio član Glavnog štaba. Ostao je u Glavnom štabu i čitave 1998. i tokom 1999. godine. U junu 1998. bio je član Direkcije OVK za politička pitanja i zvanični portparol OVK. Kasnije te godine zvanično je postavljen na dužnost zamenika komandanta OVK. Po formiranju Privremene vlade **Jakup KRASNIĆI** je postao njen portparol.

12. **Jakup KRASNIĆI** je učestvovao u osnivanju stranke PPK **Hašima TAČIJA**, koja je 2000. preimenovana u PDK. U decembru 2007, postao je predsednik Skupštine Kosova, a u periodu od septembra 2010. do aprila 2011, **Jakup KRASNIĆI** je bio vršilac dužnosti predsednika Kosova.

PRIKAZ ČINJENOG STANJA

Istorijska pozadina

13. Godine 1989, u okolnostima u kojima su rasle tenzije i produbljavali se razdori širom bivše Jugoslavije, Kosovu je oduzeta autonomija. U periodu koji je usledio, velika većina kosovskih Albanaca podržavala je referendum o nezavisnosti, donošenje ustava i stvaranje paralelnih državnih institucija, uključujući i vladu pod rukovodstvom najveće političke stranke na Kosovu, Demokratskog saveza Kosova (u daljem tekstu: DSK), sa Ibrahimom RUGOVOM u ulozi predsednika i Bujarom

BUKOŠIJEM u svojstvu premijera. Stranka DSK je vodila politiku nenasilnog otpora, osporavala legitimitet srpske vlasti na Kosovu i stvarala paralelni obrazovni, zdravstveni i poreski sistem.

14. Tokom devedesetih godina pojedine grupacije iz dijaspore kosovskih Albanaca organizovale su se kako bi na razne načine rešavale situaciju na Kosovu. Tokom istog perioda, pojedinci i manje grupe na Kosovu otpočele su oružane napade na vlasti Savezne Republike Jugoslavije (u daljem tekstu: SRJ). Narodni pokret Kosova (u daljem tekstu: LPK), albanska nacionalistička organizacija čiji koreni sežu dublje u prošlost, zagovarao je oružanu borbu kao sredstvo neophodno za oslobađanje Kosova od Srbije.

15. Krajem 1993, LPK je formirao poseban sektor za koordinaciju aktivnosti oružanih jedinica na Kosovu, a 1994. je usvojio naziv OVK za organizaciju koja je objedinila oružane grupe na Kosovu. Osnovan je i Centralni ili Glavni štab (zbirno definisan u stavu 2 kao: Glavni štab), u kome su bili Azem SILJA, Džavit HALJITI, **Hašim TAČI**, **Kadri VESELJI**, **Redžep SELJIMI**, Ljahi BRAHIMAJ i Sokolj BAŠOTA. **Jakup KRASNIĆI** se priključio Glavnom štabu u toku 1997. godine. **Hašim TAČI** i **Kadri VESELJI** su, između ostalog, radili na organizovanju OVK, uključujući uspostavljanje veza između članova Glavnog štaba na Kosovu sa članovima koji su se nalazili drugde. **Redžep SELJIMI** je delovao na Kosovu i zajedno sa drugima je konsolidovao i koordinisao oružana dejstva na terenu. Kao što je navedeno u prethodnim stavovima, **Hašim TAČI**, **Kadri VESELJI**, **Redžep SELJIMI** i **Jakup KRASNIĆI** su se tokom inkriminisanog perioda svi nalazili na visokim položajima u OVK i Privremenoj vladi.

Kontekstualna obeležja

16. Učesnici i instrumenti u UZP-u (definisani dalje u tekstu) izvodili su na Kosovu i u delovima severne Albanije, u periodu od najkasnije marta 1998. do septembra 1999.

(u daljem tekstu: inkriminirani period), sistematski napad ili napade širih razmera na civilno stanovništvo protivnika (definisano dalje u tekstu).

17. Sve radnje činjenja i nečinjenja koje se ovom optužnicom stavljaju optuženima na teret kao zločini protiv čovečnosti bile su deo sistematskog napada ili napada širih razmera usmerenog na protivnike. Krivična dela su se činila po ustaljenom obrascu i pogađala su širu porodicu žrtava, kao i cele zajednice, sa svrhom da posluže kao upozorenje i vrsta pritiska na ciljanu populaciju u celini, kako bi se sprečio svaki otpor OVK i Privremenoj vladi i u odnosu na njih silom uspostavilo potpuno jedinstvo. Učesnici i instrumenti u UZP-u su znali za taj napad i bili su svesni činjenice da su njihovi postupci sastavni deo tog napada.

18. Pored toga, tokom inkriminisanog perioda, postojao je oružani sukob između OVK i snaga SRJ i Republike Srbije, uključujući jedinice Vojske Jugoslavije (u daljem tekstu: VJ), policije i drugih jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: MUP), kao i druge grupe koje su se borile na strani SRJ i Srbije (u daljem tekstu zbirno: snage SRJ). Snage SRJ su obuhvatale redovnu vojsku SRJ i Republike Srbije.

19. Iako je na početku delovala u uslovima ilegale, tokom inkriminisanog perioda OVK je predstavljala organizovanu naoružanu grupu sa dovoljno uređenom strukturom da bi imala kontrolu nad teritorijom, planirala i izvodila sinhronizovane oružane napade i druge ofanzivne i defanzivne vojne operacije. OVK je imala Glavni štab, bila je podeljena na operativne (pod)zone i izdavala je politička saopštenja i proglase, u kojima je formulisala svoje političke principe. Najkasnije od aprila 1998. i tokom čitavog inkriminisanog perioda, pripadnici OVK držali su mesta i objekte – od kojih su mnogi bili već davno uspostavljene baze i uporišta – na kojima i oko kojih su učesnici i instrumenti u UZP-u zatvarali, zlostavljali i/ili ubili na stotine protivnika. Najkasnije od juna 1998, OVK je imala zvaničnog portparola, kao i razna pisana pravila i propise.

20. Oružani sukob između OVK i snaga SRJ se intenzivirao početkom 1998. U februaru i početkom marta 1998, snage SRJ su izvele napade na Ćirez/Qirez,

Likošane/Likoshan i Prekaz. U toku napada koji je 5. marta 1998. izvršen na Prekaz, u opštini Srbica, snage SRJ su ubile više od 50 ljudi, uključujući Adema JAŠARIJA, istaknutog komandanta OVK, kao i većinu članova njegove porodice. Ubijanje JAŠARIJA i članova njegove porodice dobilo je veliki publicitet i odjeknulo među pripadnicima albanske dijaspore širom sveta. U periodu koji je usledio, na hiljade ljudi sa Kosova i iz dijaspore prijavilo se kao dobrovoljci za OVK, a članovi LPK i pripadnici OVK koji su boravili u inostranstvu su se vratili na Kosovo.

21. Do 31. marta 1998. sukob je eskalirao u toj meri da je Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija (u daljem tekstu: UN) usvojio Rezoluciju 1160, kojom se uvodi embargo na prodaju ili snabdevanje SRJ oružjem ili vojnom opremom, upućuje poziv SRJ da preduzme mere za postizanje političkog rešenja za situaciju na Kosovu, a od OVK traži da osudi terorističke akcije i opredeli se za postizanje svojih ciljeva mirnim sredstvima.

22. U toku tog sukoba, sredinom jula 1998, jedinice OVK izvršile su napad na Orahovac/Rahovec i okolna sela. Prilikom tog napada, otele su srpske civile, koje su potom zatvorile, zlostavljale i ubile. Ubrzo posle toga, snage SRJ su širom Kosova pokrenule ofanzivu velikih razmera, u trajanju od nekoliko nedelja, a u periodu od avgusta do oktobra 1998. nastavile sa intenzivnim borbenim dejstvima.

23. Dana 23. septembra 1998, Savet bezbednosti UN-a usvojio je Rezoluciju 1199, u kojoj se izražava ozbiljna zabrinutost zbog "nedavnih intenzivnih borbi na Kosovu, a naročito zbog preterane i neselektivne upotrebe sile od strane srpskih snaga bezbednosti i Vojske Jugoslavije, što je prouzrokovalo mnogobrojne civilne žrtve i prema procenama generalnog sekretara dovelo do raseljavanja više od 230.000 lica iz njihovih domova". Pored toga, Rezolucijom 1199 se od svih strana tražilo da odmah prekinu neprijateljstva i postignu prekid vatre na Kosovu, rukovodstvu kosovskih Albanaca i SRJ upućen je zahtev da odmah otpočnu konstruktivni dijalog, dok se istovremeno apelovalo da se na teren hitno pošalju međunarodni posmatrači. U oktobru 1998, potpisano je nekoliko međunarodnih sporazuma koji su, između

ostalog, predviđali prekid vatre, delimično povlačenje snaga SRJ sa Kosova i upućivanje međunarodnih posmatrača. Uprkos tome, provokacije i neprijateljstva nisu prestajali. U decembru 1998, OVK je najavila da će naredne godine obnoviti oružana dejstva u punom obimu.

24. Početkom februara 1999, održana je međunarodna mirovna konferencija u Rambujeu, u Francuskoj. Krajem februara i početkom marta 1999, snage SRJ započele su niz novih napada i sredinom marta 1999. mirovni pregovori su doživeli potpuni krah.

25. Dana 24. marta 1999, snage Severnoatlantskog pakta (u daljem tekstu: NATO) otpočele su vazdušne napade na ciljeve na Kosovu i u Srbiji. Usled toga, kao i zbog vojnih operacija velikih razmera koje su izvodile snage SRJ, vojnici OVK i veliki broj civila kosovskih Albanaca prešli su iz Kosova u Albaniju, gde je OVK već uspostavila svoje centre i ljudstvo.

26. Dana 2. aprila 1999. javno je saopšten sastav Privremene vlade Kosova, o čemu se diskutovalo još za vreme konferencije u Rambujeu. Kao što je navedeno u prethodnim stavovima, **Hašim TAČI, Kadri VESELJI, Redžep SELJIMI, Jakup KRASNIĆI** i drugi visoki zvaničnici OVK zauzeli su istaknute funkcije u Privremenoj vladi.

27. Dana 9. juna 1999, SRJ i vlasti Srbije potpisale su Vojno-tehnički sporazum sa NATO paktom. Sporazum je predviđao momentalni prekid vatre i kompletno povlačenje snaga SRJ sa Kosova do 20. juna 1999. NATO je obustavio vazdušne napade 10. juna 1999, a tog istog dana Savet bezbednosti UN-a izdao je Rezoluciju 1244, kojom se zahteva prekid vatre i donosi odluka o razmeštanju međunarodnih civilnih i bezbednosnih struktura na Kosovu pod okriljem UN-a. Svrha tog međunarodnog prisustva je bila da se spreči obnavljanje neprijateljstava i sprovede prekid vatre, kao i da se osiguraju povlačenje snaga SRJ i demilitarizacija OVK. Od 12. juna 1999. počelo je razmeštanje vojnih snaga na Kosovu pod vođstvom NATO pakta (u daljem tekstu: KFOR).

28. Dok su se snage SRJ povlačile sa Kosova, veliki broj vojnika OVK i izbeglih kosovskih Albanaca vraćao se iz Albanije na područja koja su prethodno bila pod kontrolom snaga SRJ. Pripadnici OVK i članovi Privremene vlade odmah su počeli da preuzimaju državne ustanove i objekte, kao, na primer, zgrade opštinskih vlasti, bivše stanice MUP-a i zgrade preduzeća, kao i da stavljaju teritoriju pod svoju kontrolu.

29. Dana 20. juna 1999, KFOR je saopštio da su se snage SRJ kompletno povukle sa Kosova. Do 21. juna 1999, OVK je potpisala sporazum sa KFOR-om, u kojem je, između ostalog, bilo predviđeno obustavljanje svih neprijateljskih akata i provokacija, kao i, u roku od 90 dana, sprovođenje procesa demilitarizacije po fazama. Tokom leta 1999, snage SRJ i OVK su kršile uslove međunarodnih rezolucija i sporazuma, nastavljajući sa neprijateljskim aktima i provokacijama, što je kontinuirano stvaralo realni rizik od nastavka oružanih neprijateljstva.

30. OVK je demilitarizovana 20. septembra 1999.

31. Sve radnje činjenja i nečinjenja koje se ovom optužnicom stavljaju optuženima na teret kao ratni zločin izvršene su u kontekstu oružanog sukoba između OVK i snaga SRJ ili u vezi sa tim sukobom. Krivična dela su činjena u bazama ili štabovima OVK, odnosno u vezi sa njima, i/ili tokom dejstava OVK. Žrtve su bile lica koja nisu aktivno učestvovala u neprijateljstvima. Učesnici i instrumenti u UZP-u su bili svesni činjeničnih okolnosti na osnovu kojih se mogu ustanoviti postojanje oružanog sukoba i status žrtava.

Vidovi odgovornosti

Udruženi zločinački poduhvat i pomaganje

32. U periodu od najkasnije marta 1998. do septembra 1999, **Hašim TAČI, Kadri VESELJI, Redžep SELJIMI, Jakup KRASNIĆI** i drugi učesnici udruženog zločinačkog poduhvata imali su zajednički cilj da ostvare i sprovedu kontrolu nad celim Kosovom, između ostalog, vršenjem nasilja nad onima koje su smatrali svojim

protivnicima i njihovim protivpravno zastrašivanjem, zlostavljanjem ili uklanjanjem. Među tim protivnicima bila su lica za koja su znali ili za koja su smatrali: (a) da su saradivala ili imala veze sa snagama, zvaničnicima ili državnim institucijama SRJ ili (b) da na drugi način nisu podržavala ciljeve ili metode OVK i kasnije Privremene vlade Kosova, uključujući lica koja su bila povezana sa DSK, kao i lica srpske, romske i drugih nacionalnosti (u daljem tekstu zbirno: protivnici). Taj zajednički cilj obuhvatao je krivična dela progona, zatvaranja, protivzakonitog ili proizvoljnog hapšenja i lišavanja slobode, druge nehumane postupke, surovo postupanje, mučenje, ubistva i prisilne nestanke lica.

33. **Hašim TAČI, Kadri VESELJI, Redžep SELJIMI i Jakup KRASNIĆI** su zajedno sa drugim učesnicima u udruženom zločinačkom poduhvatu delovali u okviru zajedničkog umišljaja da se izvrše krivična dela kojima se terete u ovoj optužnici.

34. Alternativno, ukoliko neka od tih dela nisu bila obuhvaćena udruženim zločinačkim poduhvatom, bilo je moguće predvideti da bi jedan ili više učesnika u UZP-u mogli da učine ta krivična dela ili da upotrebe druga lica za vršenje krivičnih dela u sklopu zajedničkog cilja. Znajući da su ta krivična dela moguća posledica ostvarivanja zajedničkog cilja UZP-a, **Hašim TAČI, Kadri VESELJI, Redžep SELJIMI i Jakup KRASNIĆI** su učestvovali u tom poduhvatu i time voljno pristali na taj rizik.

35. Među drugim učesnicima u udruženom zločinačkom poduhvatu bili su Azem SILJA, Ljahi BRAHIMAJ, Fatmir LJIMAJ, Sulejman SELJIMI, Rustem MUSTAFA, Šukri BUJA, Ljatif GAŠI i Sabit GEČI, kao i određeni drugi politički i vojni rukovodioci OVK i Privremene vlade, uključujući i druge članove Glavnog štaba; ministri i zamenici ministara u Privremenoj vladi; komandanti i zamenici komandanata zona OVK, kao i drugi pripadnici komandnog kadra u zonama; komandanti brigada i jedinica; komandanti i pripadnici policije i obaveštajnih službi OVK i Privremene vlade; drugi vojnici OVK i zvaničnici Privremene vlade; kao i druga lica koja su delovala u ime OVK ili Privremene vlade (zajedno sa **Hašimom TAČIJEM, Kadrijem**

VESELJIJEM, Redžepom SELJIMIJEM i Jakupom KRASNIĆIJEM, u daljem tekstu zbirno: učesnici u UZP-u). Svaki od tih pojedinaca je svojim radnjama činjenja ili nečinjenja doprineo ostvarivanju zajedničkog cilja. Alternativno, navedeni pojedinci, ili neki od njih, nisu bili učesnici udruženog zločinačkog poduhvata, ali su ih učesnici u UZP-u upotreбили za vršenje zločina kojima se ostvarivao zajednički cilj (zajedno sa učesnicima u UZP-u, u daljem tekstu zbirno: učesnici i instrumenti u UZP-u).

36. Počevši od 1994. i tokom čitavog inkriminisanog perioda, Glavni štab je u raznim saopštenjima za javnost podržavao, podsticao, opravdavao kao legitimne i preuzimao odgovornost za napade na protivnike i njihovo ubijanje, a takođe i eksplicitno pretio drugim protivnicima istom sudbinom. Protivnici su bili proglašavani za "izdajice" i "saradnike" i trebalo ih je "kazniti" i "nemilosrdno" prema postupati sa njima. Istovremeno, saopštenjima za javnost i dejstvima na terenu, između ostalog, zastrašivanjem, diskreditovanjem i uklanjanjem protivnika, koje je uključivalo i ubistva, članovi Glavnog štaba su nastojali da se nametnu kao jedini legitimni glas i predstavnik kosovskih Albanaca.

37. Učesnici i instrumenti u UZP-u, uključujući i one blisko povezane sa **Hašimom TAČIJEM, Kadrijem VESELJIJEM, Redžepom SELJIMIJEM i Jakupom KRASNIĆIJEM**, nalazili su se na ključnim funkcijama u OVK i kasnije u strukturama Privremene vlade. Učesnici i instrumenti u UZP-u, među kojima i oni u vojnoj policiji i obaveštajnoj službi, aktivno su identifikovali i proganjali protivnike tako što su ih kidnapovali, saslušavali i maltretirali. Najkasnije od aprila 1998. i tokom celog inkriminisanog perioda, OVK je držala mesta i objekte u kojima, ili oko kojih, je na stotine protivnika bilo zatvoreno, zlostavljano i/ili ubijeno od strane učesnika i instrumenata u UZP-u.

38. O otmicama, zatvaranjima, zlostavljanjima i ubijanjima koja su činili učesnici i instrumenti u UZP-u uveliko se izveštavalo i znalo, što je imalo za posledicu mnogobrojne intervencije članova porodice, međunarodnih aktera i organizacija i

drugih lica koja su pokušavala da pronađu žrtve, odnosno izdejtstvuju njihovo puštanje na slobodu.

39. Učesnici i instrumenti u UZP-u, uključujući **Hašima TAČIJA**, **Kadrija VESELJIJA**, **Redžepa SELJIMIJA** i **Jakupa KRASNIĆIJA** kao članove Glavnog štaba, izdavali su direktive, uputstva i naređenja u vezi sa protivnicima. Usredsređenost na protivnike se isto tako ogledala i u određenim internim pravilima i propisima, obuci, političkim dokumentima i informativnim brošurama koje su usvajali i izdavali Glavni štab i drugi nivoi komande OVK i Privremene vlade.

40. **Hašim TAČI**, **Kadri VESELJI**, **Redžep SELJIMI** i **Jakup KRASNIĆI** su lično učestvovali u postupcima preduzimanim protiv protivnika na terenu, uključujući i učestvovanje u zastrašivanju, saslušavanju, zlostavljanju i zatvaranju protivnika, kao u slučajevima opisanim u stavovima koji slede.

41. [BRISANO]. [BRISANO].

42. U julu 1998, neposredno nakon napada jedinica OVK na Orahovac i okolna sela, kojom prilikom su zarobljeni srpski civili, mnogi članovi Glavnog štaba, među kojima **Hašim TAČI**, **Kadri VESELJI** i **Redžep SELJIMI**, nalazili su se nedaleko odatle, učestvovali su u akcijama i koordinirali ih. Kada su, krajem jula 1998, neki od zatvorenika koji su oteći u Orahovcu, okolini Orahovca i na drugim mestima prebačeni u bivšu policijsku stanicu u Mališevu/Malishevë, **Jakup KRASNIĆI** je identifikovan kao lice koje je bilo prisutno na tom mestu i koje je jednom prilikom ušlo u prostoriju u kojoj su držani zatvorenici.

43. [BRISANO]. U više prilika, uključujući i početkom septembra 1998. u operativnoj zoni Dukadini (Metohija), **Hašim TAČI** i **Redžep SELJIMI** preduzimali su mere da bi zastrašili i nametnuli svoju vlast jedinicama povezanim sa DSK, uključujući jedinice vlade u izgnanstvu, povezane sa Oružanim snagama Republike Kosovo (u daljem tekstu: FARK).

44. Dana [BRISANO] 1998. ili približno tog datuma, [BRISANO]. [BRISANO], bili su prisutni kako na mestu hapšenja u [BRISANO], tako i u [BRISANO], gde su zatvorenike kasnije prebacili i gde su ih tukli i saslušavali. Tokom ovog događaja, [BRISANO] i [BRISANO] su saslušavali [BRISANO], koji su već bili prebijeni i imali vidljive ozlede, i između ostalog tražili od njih [BRISANO]. Pre nego što su pustili zatvorenike [BRISANO] im je vratio lične karte. [BRISANO]. [BRISANO].

45. U oktobru 1998. u Jablanici/Jabllanicë, **Redžep SELJIMI** je pretio [BRISANO], optuživši ga da je kritikovao OVK.

46. [BRISANO].

47. Tokom 1999, **Kadri VESELJI**, **Redžep SELJIMI** i **Jakup KRASNIĆI** bili su umešani u razne aspekte prebacivanja, zatvaranja i/ili puštanja zatvorenika koji su bili zatvoreni u jednom objektu blizu Klečke/Klečkë. [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO].

48. Dalje, svojim delovanjem sa položaja navedenih u stavu 2, **Hašim TAČI** je značajno doprineo ostvarivanju zajedničkog cilja, koji je obuhvatao činjenje krivičnih dela za koja se tereti, i to na jedan ili više od sledećih načina:

- a. formulisanjem i/ili učestvovanjem u razradi, odobravanju, promovisanju, diseminaciji i implementaciji planova, principa i praksi usmerenih na ostvarivanje zajedničkog cilja, uključujući i posredstvom proglašenja, saopštenja za javnost, internih pravila i propisa, struktura i mehanizama za prikupljanje informacija i izveštavanje;
- b. učestvovanjem u vršenju krivičnih dela, odnosno njihovim omogućavanjem, tolerisanjem, podsticanjem ili pomaganjem na druge načine, radi ostvarivanja zajedničkog cilja;
- c. nepreduzimanjem odgovarajućih mera da zločine spreči ili da o njima povede istragu, odnosno da kazni učinioce ili im izrekne disciplinske mere;

- d. širenjem, odnosno omogućavanjem širenja informacija, sa namerom da se promoviše zajednički cilj i izazovu strah, nepoverenje i mržnja prema protivnicima, uključujući posredstvom proglašenja, saopštenja za javnost i drugih sredstava;
 - e. učestvovanjem u nastojanjima, kao i koordinisanjem i omogućavanjem nastojanja da se opovrgnu informacije ili daju lažne, nepotpune ili obmanjujuće informacije međunarodnoj zajednici, posmatračima i javnosti, uključujući i informacije o krivičnim aktivnostima učesnika i instrumenata u UZP-u, kao i informacije o tome kako se OVK i Privremena vlada tobože pridržavaju normi međunarodnog humanitarnog prava;
 - f. imenovanjem i unapređenjem, odnosno potvrđivanjem imenovanja i unapređenja, učesnika i instrumenata u UZP-u, uključujući lica za koja su postojale optužbe da su u prošlosti učestvovala u teškim krivičnim delima;
 - g. davanjem, organizovanjem i omogućavanjem političke, logističke, vojne i/ili finansijske podrške, između ostalog i učesnicima i instrumentima u UZP-u koji su vršili krivična dela radi ostvarivanja zajedničkog cilja; i
 - h. koordinisanjem i uspostavljanjem kontakata između učesnika i instrumenata u UZP-u radi ostvarivanja zajedničkog cilja.
49. Dalje, svojim delovanjem sa položaja navedenih u stavu 5, **Kadri VESELJI** je značajno doprineo ostvarivanju zajedničkog cilja, koji je obuhvatao činjenje krivičnih dela za koja se tereti, i to na jedan ili više od sledećih načina:
- a. formulisanjem i/ili učestvovanjem u razradi, odobravanju, promovisanju, diseminaciji i implementaciji planova, principa i praksi usmerenih na ostvarivanje zajedničkog cilja, uključujući i posredstvom proglašenja, saopštenja za javnost, internih pravila i propisa, struktura i mehanizama za prikupljanje informacija i izveštavanje;

- b. učestvovanjem u vršenju krivičnih dela, odnosno njihovim omogućavanjem, tolerisanjem, podsticanjem ili pomaganjem na druge načine, radi ostvarivanja zajedničkog cilja;
- c. nepreduzimanjem odgovarajućih mera da zločine spreči ili da o njima povede istragu, odnosno da kazni učinioce ili im izrekne disciplinske mere;
- d. širenjem, odnosno omogućavanjem širenja informacija sa namerom da se promoviše zajednički cilj i izazovu strah, nepoverenje i mržnja prema protivnicima, uključujući posredstvom proglašenja, saopštenja za javnost i drugih sredstava;
- e. imenovanjem i unapređenjem, odnosno potvrđivanjem imenovanja i unapređenja učesnika i instrumenata u UZP-u, uključujući lica za koja su postojale optužbe da su u prošlosti učestvovala u teškim krivičnim delima;
- f. davanjem, organizovanjem i omogućavanjem političke, logističke, vojne i/ili finansijske podrške, između ostalog i učesnicima i instrumentima u UZP-u koji su vršili krivična dela radi ostvarivanja zajedničkog cilja; i
- g. koordinisanjem i uspostavljanjem kontakata između učesnika i instrumenata u UZP-u radi ostvarivanja zajedničkog cilja

50. Dalje, svojim delovanjem sa položaja opisanih u stavu 8, **Redžep SELJIMI** je značajno doprineo ostvarivanju zajedničkog cilja, koji je obuhvatao činjenje zločina, i to na jedan ili više od sledećih načina:

- a. formulisanjem i/ili učestvovanjem u razradi, odobravanju, promovisanju, diseminaciji i implementaciji planova, principa i praksi usmerenih na ostvarivanje zajedničkog cilja, uključujući i posredstvom proglašenja, saopštenja za javnost, internih pravila i propisa, struktura i mehanizama za prikupljanje informacija i izveštavanje;

- b. učestvovanjem u vršenju krivičnih dela, odnosno njihovim omogućavanjem, tolerisanjem, podsticanjem ili pomaganjem na druge načine, radi ostvarivanja zajedničkog cilja;
- c. nepreduzimanjem odgovarajućih mera da zločine spreči ili da o njima povede istragu, odnosno da kazni učinioce ili im izrekne disciplinske mere;
- d. širenjem, odnosno omogućavanjem širenja informacija, između ostalog posredstvom proglašenja, saopštenja za javnost i drugih sredstava, sa namerom da se promoviše zajednički cilj i izazovu strah, nepoverenje i mržnja prema protivnicima;
- e. imenovanjem i unapređenjem, odnosno potvrđivanjem imenovanja i unapređenja, učesnika i instrumenata u UZP-u, uključujući i lica za koja su postojale optužbe da su u prošlosti učestvovala u teškim krivičnim delima;
- f. davanjem, organizovanjem i omogućavanjem političke, logističke, vojne i/ili finansijske podrške, između ostalog i učesnicima i instrumentima u UZP-u koji su vršili krivična dela radi ostvarivanja zajedničkog cilja; i
- g. koordinisanjem i uspostavljanjem kontakata između učesnika i instrumenata u UZP-u radi ostvarivanja zajedničkog cilja.

51. Dalje, svojim delovanjem sa položaja navedenih u stavu 11, **Jakup KRASNIĆI** je značajno doprineo ostvarivanju zajedničkog cilja, koji je obuhvatao činjenje krivičnih dela za koja se tereti, i to na jedan ili više od sledećih načina:

- a. formulisanjem i/ili učestvovanjem u razradi, odobravanju, promovisanju, diseminaciji i implementaciji planova, principa i praksi usmerenih na ostvarivanje zajedničkog cilja, uključujući i posredstvom proglašenja, saopštenja za javnost, internih pravila i propisa, struktura i mehanizama za prikupljanje informacija i izveštavanje;

- b. učestvovanjem u vršenju krivičnih dela, odnosno njihovim omogućavanjem, tolerisanjem, podsticanjem ili pomaganjem na druge načine, radi ostvarivanja zajedničkog cilja;
- c. nepreduzimanjem odgovarajućih mera da zločine spreči ili da o njima povede istragu, odnosno da kazni učinioce ili im izrekne disciplinske mere;
- d. širenjem, odnosno omogućavanjem širenja informacija, između ostalog posredstvom proglašenja, saopštenja za javnost i drugih sredstava, sa namerom da se promoviše zajednički cilj i izazovu strah, nepoverenje i mržnja prema protivnicima;
- e. učestvovanjem u nastojanjima, kao i koordinisanjem i omogućavanjem nastojanja da se opovrgnu informacije ili daju lažne, nepotpune ili obmanjujuće informacije međunarodnoj zajednici, posmatračima i javnosti, uključujući i informacije o krivičnim aktivnostima učesnika i instrumenata u UZP-u, kao i informacije o tome kako se OVK i Privremena vlada tobože pridržavaju normi međunarodnog humanitarnog prava;
- f. imenovanjem i unapređenjem, odnosno potvrđivanjem imenovanja i unapređenja, učesnika i instrumenata u UZP-u, uključujući lica za koja su postojale optužbe da su u prošlosti učestvovala u teškim krivičnim delima;
- g. davanjem, organizovanjem i omogućavanjem političke, logističke, vojne i/ili finansijske podrške, između ostalog i učesnicima i instrumentima u UZP-u koji su vršili krivična dela radi ostvarivanja zajedničkog cilja; i
- h. koordinisanjem i uspostavljanjem kontakata između učesnika i instrumenata u UZP-u radi ostvarivanja zajedničkog cilja.

52. Navedenim činjenjem i nečinjenjem **Hašim TAČI**, **Kadri VESELJI**, **Redžep SELJIMI** i **Jakup KRASNIĆI** pružili su praktičnu pomoć, podsticaj i/ili moralnu podršku, koji su znatno uticali na vršenje krivičnih dela koja im se ovom optužnicom

stavljaju na teret. Bili su svesni verovatnoće da će ta krivična dela biti izvršena i da će oni svojim činjenjem, odnosno nečinjenjem, doprineti njihovom izvršenju.

Odgovornost pretpostavljenog

53. Kao što je navedeno u prethodnim stavovima, najkasnije od marta 1998, **Hašim TAČI, Kadri VESELJI, Redžep SELJIMI i Jakup KRASNIĆI** bili su članovi Glavnog štaba i zauzimali najviše položaje u OVK i/ili Privremenoj vladi. U tom svojstvu i u skladu sa *de facto* ovlašćenjima koja su imali kao najviši rukovodioci u OVK i Privremenoj vladi, **Hašim TAČI, Kadri VESELJI, Redžep SELJIMI i Jakup KRASNIĆI** su svaki ponaosob imali efektivnu kontrolu nad učesnicima i instrumentima u UZP-u koji su izvršili krivična dela navedena u optužnici. Pojam "izvršenja" u kontekstu odgovornosti pretpostavljenog obuhvata sve vidove odgovornosti predviđene članom 16(1) Zakona.

54. **Hašim TAČI, Kadri VESELJI, Redžep SELJIMI i Jakup KRASNIĆI** su iz raznih izvora znali, ili imali osnova da znaju, da se lica pod njihovom efektivnom kontrolom spremaju da izvrše krivična dela, ili da su ih već izvršila, budući da su:

- a. učestvovali u pripremanju, osmišljavanju i/ili izvršenju tih krivičnih dela;
- b. bili prisutni na mestima na kojim su krivična dela izvršena;
- c. dobijali informacije da su ta krivična dela izvršena; i/ili
- d. lično videli dokaze da su ta krivična dela izvršena.

55. **Hašim TAČI, Kadri VESELJI, Redžep SELJIMI i Jakup KRASNIĆI** nisu preduzeli neophodne i razumne mere da učesnike i instrumente u UZP-u pod svojom efektivnom kontrolom spreče da čine krivična dela iz ove optužnice i/ili nisu kaznili učinioce tih dela. Radnje činjenja i nečinjenja **Hašima TAČIJA, Kadrija VESELJIJA, Redžepa SELJIMIJA i Jakupa KRASNIĆIJA** koje pokazuju da oni nisu preduzeli neophodne i razumne mere su sledeće:

- a. nisu naredili ni pokrenuli ozbiljne ili odgovarajuće istrage u vezi sa tvrdnjama da učesnici i instrumenti u UZP-u vrše krivična dela, niti su u tom pogledu preduzeli ozbiljne i odgovarajuće mere;
- b. nisu obavestili odgovarajuće vlasti o tome da učesnici i instrumenti u UZP-u vrše, odnosno da postoji mogućnost da vrše, krivična dela;
- c. nisu otpustili niti izrekli disciplinske mere ili oduzeli čin učesnicima i instrumentima u UZP-u koji su učestvovali u vršenju krivičnih dela, odnosno koji svoje podređene nisu sprečili da vrše krivična dela ili ih za ta dela nisu kaznili;
- d. nisu učesnicima i instrumentima u UZP izdali naređenja koja su u datim okolnostima bila neophodna i razumna -kako bi im zabranili da vrše krivična dela ili ih u tome zaustavili; i/ili
- e. nisu preduzeli druge odgovarajuće mere, poput adekvatne obuke i uvođenja neophodnih pravila i procedura, kojima bi sprečili da učesnici i instrumenti u UZP-u vrše krivična dela.

Krivična dela

56. Kao što je navedeno u stavovima 17, 31, 33-34, 51 i 54, **Hašim TAČI, Kadri VESELJI, Redžep SELJIMI i Jakup KRASNIĆI** imali su umišljaj i svest potrebne za izvršenje svakog od krivičnih dela navedenih u stavovima koji slede.

Progon

57. Tokom inkriminisanog perioda, učesnici i instrumenti u UZP-u sprovodili su kampanju progona protivnika u mnogobrojnim opštinama na Kosovu i u oblastima Kukeš i Has u severnoj Albaniji. Radnje progona koje su opisane niže pokazuju da se radilo o široj kampanji progona protivnika, koja je sprovedena širom Kosova pre, u toku i posle inkriminisanog perioda.

58. Progon se vršio na političkoj i/ili nacionalnoj osnovi, između ostalog:
- a. protivzakonitim ili proizvoljnim hapšenjem i lišavanjem slobode, kao što je navedeno u stavovima 59 do 93;
 - b. nehumanim uslovima zatvaranja, kao što je navedeno u stavovima 94 do 134;
 - c. prisilnim nestancima lica, kao što je navedeno u stavu 171;
 - d. fizičkim i psihičkim zlostavljanjem i nasiljem, kao što je navedeno u stavovima 94 do 134;
 - e. mučenjem, kao što je navedeno u stavu 135;
 - f. lišavanjem života, kao što je navedeno u stavovima 136 do 170;
 - g. nezakonitim izricanjem presuda protiv lica na mestima gde su zatvarana ili u vezi sa tim mestima, uključujući i mesta navedena u tabelarnom prikazu A;
 - h. prisvajanjem ličnih stvari lica na mestima gde su zatvarana, ili u vezi sa tim mestima, uključujući i mesta navedena u tabelarnom prikazu A; i/ili
 - i. donošenjem i sprovođenjem restriktivnih i diskriminatornih mera, uključujući proizvoljne pretrese, prisilne ili iznuđene izjave i priznanja, zastrašivanje i maltretiranje.

Zatvaranje/protivzakonito ili proizvoljno hapšenje i lišavanje slobode

59. Tokom inkriminisanog perioda, učesnici i instrumenti u UZP-u lišavali su lica slobode bez redovnog zakonskog postupka i zatvarali ih na privremenim ili trajnijim mestima zatvaranja na Kosovu i u severnoj Albaniji, uključujući u objektima navedenim u tabelarnom prikazu A, detaljnije opisanim u stavovima koji slede. Neka lica su jednom ili više puta prebacivana iz jednog u drugi zatvorenički objekat na teritoriji Kosova, ili s Kosova u Albaniju i obratno. Zatvorenici su vezivani, držani u

uslovima prisile, pod stražom i u zaključanim prostorijama, i podvrgavani nehumanim postupcima, surovom postupanju i mučenju, kako je opisano u daljem tekstu. Ta lica su hapšena i zatvarana bez pravnog osnova, nisu obaveštavana o razlozima za hapšenje ili zatvaranje, odnosno nisu imala mogućnost da ospore osnov za to zatvaranje.

Likovac

60. U periodu od najkasnije aprila 1998. pa do januara 1999, komandant operativne zone Drenica/Dreničë Sulejman SELIMI, Sabit GEČI i veći broj drugih pripadnika OVK, tokom perioda različitog trajanja i bez redovnog zakonskog postupka, držali su najmanje 25 lica zatvoreno u bivšoj policijskoj stanici i na drugim mestima u Likovcu, opština Srbica. Zatvorenike su vezali i držali ih u mračnim, zaključanim ćelijama sa zatarabljenim prozorima. Neki zatvorenici u Likovcu su zatvarani i na drugim mestima.

Jablanica

61. U periodu od najkasnije aprila 1998. pa do kraja jula 1998, u Jablanici, opština Đakovica/Gjakovë, bio je smešten štab OVK kojim je komandovao Ljahi BRAHIMAJ. Ljahi BRAHIMAJ i veći broj drugih pripadnika OVK, tokom perioda različitog trajanja i bez redovnog zakonskog postupka, držali su najmanje 13 lica zatvoreno na jednom imanju u Jablanici, koje je takođe služilo kao kasarna. Zatvorenicima su bile oduzete isprave i imovina. Vezivani su kanapima i žicom i držani pod stražom.

Lapušnik/Llapushnik

62. U periodu približno od kraja aprila 1998. do 25. ili 26. jula 1998, izvesni pripadnici OVK držali su zatvorenički objekat na ograđenom imanju u Lapušniku, opština Glogovac. U Lapušniku je u svakom trenutku bez redovnog zakonskog postupka bilo zatvoreno i do 30 lica. Zatvorenici su držani zatvoreni tokom perioda različitog trajanja, pod stražom i vezani lancima. Neki zatvorenici su u Lapušnik

dovedeni iz drugih objekata u kojima su bili zatvoreni. Veći broj pripadnika OVK, uključujući Fatmira LJIMAJA i Šukrija BUJU, učestvovali su u hapšenju i lišavanju slobode lica zatvorenih u Lapušniku.

Drenovac

63. U periodu približno od maja do jula 1998, najmanje 38 lica je, tokom perioda različitog trajanja i bez redovnog zakonskog postupka, držano pod oružanom stražom u štabu OVK u Drenovcu, opština Orahovac, i to, između ostalog, u bivšoj školi i u bivšoj zgradi opštinske uprave. Neki zatvorenici su u Drenovac dovođeni ili su odatle odvođeni s drugih mesta gde su bili zatvoreni, uključujući Mališevo.

64. [BRISANO].

Mališevo

65. Počev od 17. jula 1998. ili približno tog datuma, izvesni pripadnici OVK su tokom nekoliko dana lica koja su uhapšena i držana zatvorena na drugim mestima, između ostalog u Drenovcu i Orahovcu i okolini, premeštali u bivšu policijsku stanicu u Mališevu. Izvesni pripadnici OVK, tokom perioda različitog trajanja i bez redovnog zakonskog postupka, držali su najmanje 48 lica zatvoreno u bivšoj policijskoj stanici sve do otprilike 26. ili 27. jula 1998. Zatvorenici su držani pod stražom u zaključanim ćelijama.

[BRISANO]

66. [BRISANO] 1998. ili približno u to vreme, izvesni pripadnici OVK zatvorili su bez redovnog zakonskog postupka najmanje pet lica u podrumu štaba OVK u [BRISANO] Prizren. Zatvorenici su držani u zaključanim ćelijama sa zatarabljenim prozorima.

Bare i Bajgora/Bajgorë

67. U avgustu 1998, izvesni pripadnici OVK, tokom perioda različitog trajanja i bez redovnog zakonskog postupka, držali su najmanje osam lica zatvoreno u Barama, opština Podujevo. [BRISANO]. Tokom avgusta pa do sredine septembra 1998, izvesni pripadnici OVK, bez redovnog zakonskog postupka i tokom perioda različitog trajanja, držali su najmanje 16 lica zatvoreno u Bajgori, opština Podujevo. Neki zatvorenici su u Bajgoru dovođeni ili su odatle odvođeni na druga mesta, uključujući Bare. Bare i Bajgora su se nalazile u operativnoj zoni Lab, koja je bila pod komandom Rustema MUSTAFE.

Lapaštica/Llapashticë i povezana mesta

68. U periodu od najkasnije novembra 1998. do marta 1999. štab operativne zone Lab nalazio se u Lapaštici, opština Podujevo. Komandant operativne zone Lab Rustem MUSTAFA, Ljatif GAŠI i izvesni drugi pripadnici OVK su, bez redovnog zakonskog postupka, držali najmanje 52 lica zatvoreno na jednom mestu u Lapaštici nedaleko od vojne policije i štaba zone. Zatvorenici su bili vezani i držani su pod stražom u zaključanim prostorijama sa zatarabljenim prozorima.

69. Neki zatvorenici u Lapaštici su prethodno bili držani na drugim mestima. Od [BRISANO] do [BRISANO] 1999. ili približno tih datuma, najmanje jedan zatvorenik je bez redovnog zakonskog postupka držan u štabu OVK u [BRISANO]. Kasnije je prebačen u Lapašticu.

70. Neki zatvorenici su iz Lapaštice prebacivani na druga mesta. Dana 25. marta 1999. ili približno tog datuma, [BRISANO] zatvorenika su prebačena iz Lapaštice u Majance/Majac, opština Podujevo, a [BRISANO] su iz Lapaštice prebačena u Potok, opština Podujevo. Tamo su bez redovnog zakonskog postupka držani zatvoreni do 7. aprila 1999. ili približno tog datuma.

[BRISANO]

71. Krajem marta 1999. ili približno u to vreme, izvesni pripadnici OVK iz operativne zone Lab uhapsili su u [BRISANO] ili okolini, opština Podujevo, jednog civila romske nacionalnosti koji je došao s teritorije pod srpskom kontrolom. Vezan je i bez redovnog zakonskog postupka najmanje dva dana držan usred sela, gde je podvrgavan batinanju i nasilju.

Zlaš/Zllash

72. U septembru 1998, izvesni pripadnici OVK bez redovnog zakonskog postupka držali su [BRISANO] zatvoreno u objektu koji je koristila OVK u Zlašu, opština Priština. Približno od 1. do 19. aprila 1999. najmanje sedam lica je bez redovnog zakonskog postupka držano zatvoreno na imanju u Zlašu koje su pripadnici gerilske jedinice BIA, jedinice unutar operativne zone Lab, koristili kao skrovište i mesto za saslušavanje i zatvaranje. Zatvorenici su držani, između ostalog, u jednoj zaključanoj štali, vezani i pod stražom.

[BRISANO]

73. Dana [BRISANO] 1998. ili približno tog datuma, [BRISANO] Srbica. Ti zatvorenici su držani pod oružanom stražom u [BRISANO], a potom, približno od [BRISANO] do [BRISANO] 1998, u [BRISANO]. Zatvorenici su zatim prevezeni na drugo mesto, odakle su pušteni na slobodu. [BRISANO] im je pokupio lične karte dok su bili zatvoreni u [BRISANO] i vratio im ih pre puštanja na slobodu.

[BRISANO]

74. Krajem [BRISANO] i [BRISANO] 1998, izvesni pripadnici OVK su, bez redovnog zakonskog postupka, držali najmanje četiri lica zatvorena pod stražom u [BRISANO] Lipljan, između ostalog, u [BRISANO]. [BRISANO]. Prilikom odvođenja ili dovođenja u [BRISANO], zatvorenici su bili vezanih ruku i imali poveze na očima.

Klečka i povezana mesta

75. U periodu od najkasnije novembra 1998. do juna 1999, izvesni pripadnici OVK, tokom perioda različitog trajanja i bez redovnog zakonskog postupka, držali su najmanje 20 lica zatvoreno u jednoj kući i objektima oko nje kod Klečke, opština Lipljan. Zatvorenici su držani vezani, s povezima preko očiju i pod oružanom stražom. Tokom 1999, veći broj pripadnika OVK, među kojima **Kadri VESELJI**, **Redžep SELJIMI**, **Jakup KRASNIĆI** i Fatmir LIMAJ, učestvovao je u raznim aspektima prebacivanja, zatvaranja i/ili puštanja na slobodu zatvorenika koji su držani u objektima kod Klečke.

76. Neki zatvorenici su u Klečku dovođeni ili su iz nje odvođeni u druge objekte u kojima su zatvarani. Približno [BRISANO] 1999, izvesni pripadnici OVK su bez redovnog zakonskog postupka zatvorili najmanje jedno lice u [BRISANO], i potom ga prebacili u Klečku.

[BRISANO]

77. U periodu približno od [BRISANO] do [BRISANO] 1999, izvesni pripadnici OVK su bez redovnog zakonskog postupka zatvorili najmanje 13 lica u [BRISANO] Kačanik, [BRISANO]. Dana [BRISANO] 1999. ili približno tog datuma pet zatvorenika [BRISANO] [BRISANO] Kačanik, gde su držani zatvoreni bez redovnog zakonskog postupka. Dana [BRISANO] 1999. ili približno tog datuma, [BRISANO] pet zatvorenika [BRISANO] u [BRISANO] [BRISANO], gde su do [BRISANO] 1999. ili približno tog datuma držani zatvoreni bez redovnog zakonskog postupka. Na tim mestima, zatvorenici su bili vezani, držani u zaključanim prostorijama i/ili pod oružanom stražom. U tom zatvaranju učestvovao je veći broj pripadnika OVK, uključujući pripadnike [BRISANO] iz operativne zone Nerodimlje. Komandant operativne zone Nerodimlje bio je Šukri BUJA.

Cahan

78. U periodu od aprila do juna 1999, izvesni pripadnici OVK, uključujući Sabita GECIJA, tokom perioda različitog trajanja držali su najmanje 17 lica zatvoreno u jednoj prostoriji u kasarni OVK u Cahanu, u oblasti Has u Albaniji. Zatvorenici su vezivani i držani u zaključanoj ćeliji pod oružanom stražom. Neki od zatvorenika su u Cahan dovođeni ili su odatle odvođeni u druge objekte OVK u kojima su zatvarani, [BRISANO].

Kukeš

79. U maju i junu 1999, izvesni pripadnici OVK, uključujući Sabita GECIJA, tokom perioda različitog trajanja i bez redovnog zakonskog postupka držali su najmanje 20 lica zatvoreno u bivšoj fabrici metala u Kukešu, u oblasti Kukeš u Albaniji. Zatvorenicima su oduzete putne isprave i lični predmeti. Na ruke su im stavljene lisice, vezani su i držani po oružanom stražom u zaključanim prostorijama sa zatarabljenim prozorima. Neki od zatvorenika su u Kukeš dovođeni ili su odatle odvođeni iz drugih objekata u kojima su zatvarani, [BRISANO].

[BRISANO]

80. Od [BRISANO] 1999. ili približno tog datuma, izvesni pripadnici OVK su bez redovnog zakonskog postupka držali zatvorena najmanje tri lica u štabu OVK u [BRISANO] Mališevo. Dana [BRISANO] 1999. ili približno tog datuma, izvesni pripadnici OVK [BRISANO] zatvorenika [BRISANO] u [BRISANO], nedaleko od [BRISANO]. U [BRISANO] je najmanje sedam lica držano zatvoreno bez redovnog zakonskog postupka do [BRISANO] 1999. ili približno tog datuma.

[BRISANO]

81. Dana [BRISANO] 1999. ili približno tog datuma, izvesni pripadnici OVK su bez redovnog zakonskog postupka zatvorili najmanje [BRISANO] u kući u [BRISANO]

Glogovac. [BRISANO] u štab OVK u jednoj kući u [BRISANO] Glogovac, i na jedno mesto u [BRISANO] Glogovac, gde [BRISANO] zatvoren bez redovnog zakonskog postupka sve do [BRISANO] 1999. [BRISANO] vezan i držan pod stražom.

[BRISANO]

82. Približno [BRISANO] 1999, izvesni pripadnici OVK su bez redovnog zakonskog postupka držali najmanje tri lica zatvorena na mestima u [BRISANO] Priština, i okolini. Najmanje dva od tih zatvorenika držana su i na drugim mestima. Zatvorenici su bili vezani i držani pod stražom.

[BRISANO]

83. U periodu približno od [BRISANO] do [BRISANO] 1999, izvesni pripadnici OVK su, tokom perioda različitog trajanja i bez redovnog zakonskog postupka, zatvorili najmanje devet lica u jednoj kući u [BRISANO] Vitina/Viti. Zatvorenici su bili vezani i držani pod stražom, a nekima su bile pokrivenne glave.

Prizren

84. U periodu približno od 15. do 23. juna 1999, izvesni pripadnici OVK su bez redovnog zakonskog postupka držali najmanje osam lica zatvoreno u [BRISANO] u Prizrenu. [BRISANO], a zatvorenici su držani pod stražom. Neki od tih zatvorenika su prethodno bili zatvoreni na drugim mestima, uključujući [BRISANO].

85. U periodu približno od 16. do 18. juna 1999, izvesni pripadnici OVK su bez redovnog zakonskog postupka držali najmanje 15 lica zatvoreno u bivšoj zgradi MUP-a u Prizrenu. Zatvorenicima su na ruke bile stavljene lisice, vezani su i držani pod stražom. Neki od njih su tamo dovođeni ili su odatle odvođeni na druga mesta, [BRISANO].

86. U periodu približno od 16. do 19. juna 1999, izvesni pripadnici OVK držali su najmanje dva lica zatvorena [BRISANO] u Prizrenu. Zatvorenici su držani u podrumu, u zaključanoj prostoriji, i ruke su im bile vezane liscama.

87. Dana 26. juna 1999. ili približno tog datuma, izvesni pripadnici OVK zatvorili su bez redovnog zakonskog postupka najmanje tri lica [BRISANO] u Prizrenu.

Uroševac

88. U periodu približno od [BRISANO] do [BRISANO] 1999, izvesni pripadnici OVK zatvorili su bez redovnog zakonskog postupka najmanje jedno lice u kući u Uroševcu ili okolini. To lice je bilo vezano i držano je pod stražom u zaključanoj prostoriji.

[BRISANO]

89. Dana [BRISANO] ili približno tog datuma, izvesni pripadnici OVK zatvorili su bez redovnog zakonskog postupka najmanje [BRISANO] u jednoj kući u [BRISANO], Uroševac. Zatvorenici su bili vezani i držani su pod stražom.

Dom učenika u Gnjilanu/Gjilan

90. Krajem juna 1999, izvesni pripadnici OVK zatvorili su bez redovnog zakonskog postupka najmanje tri lica u štabu OVK u bivšoj školi i domu učenika u Gnjilanu.

Bivša policijska stanica u Suvoj Reci/Suharekë

91. Krajem juna 1999, izvesni pripadnici OVK zatvorili su bez redovnog zakonskog postupka najmanje jedno lice u bivšoj policijskoj stanici u Suvoj Reci, da bi ga potom prebacili na druga mesta, [BRISANO]. Zatvoreniku su oduzete lične isprave i imovina, [BRISANO]. Dok je bio zatvoren u kući u blizini [BRISANO].

Novo Brdo/Novobërdë

92. Krajem juna 1999, izvesni pripadnici OVK bez redovnog sudskog postupka uhapsili su najmanje četiri lica [BRISANO], Novo Brdo, i prebacili ih u štab OVK [BRISANO] u Novom Brdu.

[BRISANO]

93. U julu ili avgustu 1999. izvesni pripadnici OVK iz operativne zone Lab držali su jednog starijeg Srbina dva ili tri dana zatvorenog bez redovnog zakonskog postupka u bazi OVK [BRISANO] u Prištini.

Drugi nehumani postupci u surovo postupanje

94. Tokom inkriminisanog perioda, učesnici i instrumenti u UZP-u uspostavili su i održavali nehumane uslove u objektima zatvaranja, uključujući one koji su navedeni u tabelarnom prikazu A. Nehumanost tih uslova ogledala se u lišavanju slobode bez redovnog zakonskog postupka, kao što je gore navedeno, kao i u nedovoljnoj količini hrane i vode, neadekvatnim sanitarnim i higijenskim uslovima, uslovima za spavanje, smeštaju i zdravstvenoj nezi.

95. Pored toga, tokom inkriminisanog perioda, Učesnici i instrumenti u UZP-u redovno su zlostavljali lica, kako fizički, što je uključivalo prebijanje i nanošenje teških telesnih povreda raznim predmetima, tako i psihički, uključujući pretnje smrću i nanošenje teških telesnih povreda, strah, ponižavanje, diskriminaciju na političkoj i nacionalnoj osnovi, zastrašivanje, maltretiranje, saslušavanje i prisilne ili iznuđene izjave i priznanja. Učesnici i instrumenti u UZP-u zlostavljali su ta lica u prisustvu drugih, između ostalog, u prisustvu drugih zatvorenika. Fizičko i psihičko zlostavljanje bilo je redovna pojava u objektima zatvaranja, njihovoj okolini ili u vezi s njima, uključujući objekte iz tabelarnog prikaza A, koji su dodatno opisani u stavovima koji slede, a takođe je vršeno i prilikom hapšenja ili otmice i prebacivanja u te objekte ili i iz njih.

96. Kad bi članovi porodice i druga lica tražili informacije o uhapšenim, otetim ili zatvorenim licima, učesnici i instrumenti u UZP-u su često odbijali da odgovore ili su im davali lažne ili obmanjujuće informacije. Pored toga, često su odbijali zahteve za pristup mestima zatvaranja ili posetu zatvorenicima, pretili su licima koja su tražila informacije i zlostavljali ih, i nisu preduzeli korake da se raspitaju ili pokrenu istragu u vezi sa sudbinom nestalih lica i mestom na kojem se ona nalaze.

Likovac/Likoc

97. U periodu približno od aprila 1998. do januara 1999, zatvorenici u Likovcu, opština Srbica, dobijali su nedovoljnu količinu hrane i vode i imali neadekvatne sanitarne i higijenske uslove, zdravstvenu negu, odnosno uslove za spavanje. Veći broj pripadnika OVK, uključujući Sulejmana SELJIMIJA i Sabita GECIJA, redovno je svirepo prebijao i psihički zlostavljao zatvorenike. Zatvorenike su po celom telu udarali puškama, bejzbol palicama, metalnim oruđem i motkama, udarali ih pesnicama i šutirali i/ili na drugi način im pretili nanošenjem telesnih povreda i smrću. Zatvorenici su mogli da čuju i vide prebijanje drugih zatvorenika, od kojih su neki bili članovi njihovih porodica, a primoravani su i da tuku jedni druge. Zatvorenike su optuživali da su izdajnici jer podržavaju DSK ili imaju veze sa Srbima ili policijom, da su špijuni i saradnici srpskih vlasti i da ne podržavaju OVK, i saslušavali su u vezi s tim. [BRISANO].

Jablanica

98. U periodu od najkasnije aprila do kraja jula 1998, zatvorenici u Jablanici, opština Đakovica, dobijali su nedovoljnu količinu hrane i vode i imali neadekvatne sanitarne i higijenske uslove, zdravstvenu negu, odnosno uslove za spavanje. Zatvorenicima je oduzeta lična imovina, koja im nikad nije vraćena. Veći broj pripadnika OVK, uključujući Ljahija BRAHIMAJA, redovno je svirepo prebijao i psihički zlostavljao zatvorenike. Zatvorenike su po celom telu udarali bejzbol palicama, udarali ih pesnicama i šutirali, [BRISANO] i/ili pretili smrću. Zatvorenici su

mogli da čuju i vide svirepo zlostavljanje drugih zatvorenika i najmanje jednom im je bilo naređeno da ubijaju jedni druge. Zatvorenike su optuživali da imaju veze sa Srbima ili policijom, da su špijuni i saradnici srpskih vlasti, i saslušavali ih u vezi s tim. Među zatvorenicima je bilo Roma, Srba, [BRISANO].

Lapušnik

99. U periodu približno od kraja aprila do 25. ili 26. jula 1998, zatvorenici u Lapušniku, opština Glogovac, mahom su držani u jednoj štali, gde je na zemlji bila balega i snažno je zaudaralo. Zatvorenici su spavali na zemlji i imali su neadekvatne sanitarne i higijenske uslove, zdravstvenu negu, odnosno uslove za spavanje. Zatvorenicima je oduzeta lična imovina, koja im nije vraćena. Veći broj pripadnika OVK redovno je svirepo prebijao i psihički zlostavljao zatvorenike. Zatvorenicima su nanosili povrede štapovima, kundacima i drugim predmetima, udarali su ih pesnicama i/ili šutirali. Zatvorenici su mogli da čuju i vide svirepo zlostavljanje drugih zatvorenika. Optuživali su ih da imaju veze sa Srbima i Romima, da su špijuni i saradnici srpskih vlasti i da ne podržavaju OVK, i saslušavali su ih u vezi s tim. Među zatvorenicima je bilo pristalica DSK, kao i Srba i Roma.

Drenovac

100. U periodu od maja do jula 1998, zatvorenici u Drenovcu, opština Orahovac, držani su u improvizovanim ćelijama i pružana im je neadekvatna zdravstvena nega. Zatvorenicima je oduzeta lična imovina, koja im nikad nije vraćena. Veći broj pripadnika OVK redovno je svirepo prebijao i psihički zlostavljao zatvorenike. Zatvorenike su udarali palicama i pesnicama, šutirali ih, davali im elektrošokove i/ili im pretili smrću. Mogli su da čuju i vide svirepo zlostavljanje drugih zatvorenika. Zatvorenike su optuživali da imaju veze sa Srbima, da su špijuni i saradnici srpskih vlasti i da ne podržavaju OVK, i saslušavali ih u vezi s tim. Među zatvorenicima je bilo pristalica DSK, kao i Srba i Roma.

Mališevo

101. U periodu približno od 17. do 26. ili 27. jula 1998, zatvorenici u bivšoj policijskoj stanici u Mališevu držani su u prenatrpanim prostorijama, sa slabom ventilacijom, dobijali su nedovoljnu količinu hrane i vode i imali neadekvatnu zdravstvenu negu, odnosno uslove za spavanje. Prema navodima, **Jakup KRASNIĆI** je bio u toj policijskoj stanici i jednom prilikom je otišao u prostoriju u kojoj su držani zatvorenici. Veći broj pripadnika OVK redovno je svirepo prebijao i psihički zlostavljao zatvorenike. Zatvorenike su udarali kundacima pušaka i drugim predmetima, šutirali ih i/ili na drugi način pretili smrću i fizičkim nasiljem. Zatvorenici su mogli da vide i čuju svirepo zlostavljanje drugih zatvorenika. Među zatvorenicima je bilo pristalica DSK, kao i Srba i Roma.

[BRISANO]

102. U [BRISANO] 1998. ili približno u to vreme, izvesni pripadnici OVK podvrgavali su zatvorenike u [BRISANO] Prizren, svirepom prebijanju, na primer kundakom puške, i psihičkom zlostavljanju. Zatvorenici nisu imali odgovarajući smeštaj i videli su u kakvom se stanju vraćaju drugi zatvorenici nakon što su pretučeni. Među zatvorenicima je bilo onih koji su smatrani sumnjivim licima, između ostalog, zbog veza sa Srbima ili srpskim vlastima. Najmanje jednog zatvorenika su saslušavali jer je navodno bio špijun i rečeno mu je da mora da podržava OVK.

Bare i Bajgora

103. U periodu od avgusta do sredine septembra 1998, zatvorenici u Barama i Bajgori, opština Podujevo, držani su u prenatrpanim prostorijama, dobijali nedovoljnu količinu hrane, odnosno neadekvatnu zdravstvenu negu. Veći broj pripadnika OVK redovno je svirepo prebijao i psihički zlostavljao zatvorenike. Zatvorenike su udarali puškama, palicama i štapovima, šutirali ih udarali pesnicama i/ili im pretili smrću. Zatvorenici su mogli da vide i čuju svirepo zlostavljanje drugih

zatvorenika. [BRISANO] . Zatvorenike su optuživali da imaju veze i da saraduju sa srpskim vlastima, i saslušavali ih u vezi s tim. Među zatvorenicima je bio najmanje jedan Srbin.

Lapaštica i povezana mesta

104. U periodu najkasnije od novembra 1998. do marta 1999, zatvorenici u Lapaštici, opština Podujevo, mahom su držani u prenatrpanoj štali, koja se sastojala od jedne prostorije s oskudnim osvetljenjem i bez grejanja. Dobijali su nedovoljnu količinu hrane i vode i imali neadekvatne sanitarne i higijenske uslove, zdravstvenu negu, odnosno uslove za spavanje. Veći broj pripadnika OVK redovno je svirepo prebijao i psihički zlostavljao zatvorenike. Zatvorenike su po celom telu udarali štapovima, lancima, konopcima, kundacima pušaka, udarali ih pesnicama i šutirali ih, davali im elektrošokove i/ili im pretili smrću. Mogli su da čuju i vide svirepo zlostavljanje drugih zatvorenika i primoravani su da tuku jedni druge. Neki zatvorenici su primoravani na fizički rad. Zatvorenike su optuživali da imaju veze sa Srbima, da su špijuni i saradnici srpskih vlasti i da ne podržavaju OVK, i saslušavali ih u vezi s tim. Među zatvorenicima je bilo članova i pristalica DSK, kao i Srba.

105. Najmanje jedan zatvorenik je pre dolaska u Lapašticu maltretiran na jednom drugom mestu. Od [BRISANO] do [BRISANO] 1999. ili približno tih datuma, najmanje jedan zatvorenik, koji je potom prebačen u Lapašticu, držan je u [BRISANO], gde je dobijao nedovoljnu količinu hrane i vode i imao neadekvatne sanitarne i higijenske uslove, odnosno uslove za spavanje. Izvesni pripadnici OVK svirepo su prebijali i psihički zlostavljali ovog zatvorenika. [BRISANO]. Taj zatvorenik [BRISANO] optužen je da je [BRISANO], da saraduje sa Srbima i da ne saraduje i ne podržava OVK; i bio je o tome saslušan.

Zlaš

106. U septembru 1998. i u periodu približno od 1. do 19. aprila 1999, zatvorenici u Zlašu, opština Priština, dobijali su nedovoljnu količinu hrane i vode i imali neadekvatne sanitarne i higijenske uslove, uslove za spavanje i zdravstvenu negu. Veći broj pripadnika OVK redovno je svirepo prebijao i psihički zlostavljao zatvorenike. Zatvorenike su tukli po celom telu bejzbol palicama, štapovima i drugim predmetima, udarali ih pesnicama, šutirali ih, palili [BRISANO], davali im elektrošokove, mokrili po njima, [BRISANO] i/ili im pretili smrću. Zatvorenici su mogli da čuju i vide svirepo zlostavljanje drugih zatvorenika. Optuživali su ih da su članovi DSK, izdajnici, špijuni i saradnici srpskih vlasti i da na druge načine ne podržavaju OVK, i saslušavali ih u vezi s tim. [BRISANO].

[BRISANO]

107. Dana [BRISANO] 1998. ili približno tog datuma, [BRISANO] prebačeno [BRISANO] Srbica, u [BRISANO]. U periodu približno od [BRISANO] do [BRISANO] 1998, veći broj pripadnika OVK svirepo je prebijao i fizički zlostavljao zatvorenike u [BRISANO]. Najmanje šest zatvorenika su po celom telu tukli štapovima, šutirali ih, gazili po njima, udarali ih pesnicama i/ili im pretili smrću. Zatvorenici su mogli da čuju i vide svirepo zlostavljanje drugih zatvorenika.

108. Nakon [BRISANO] žestoko pretučeni, od čega su pretrpeli vidljive povrede, [BRISANO] saslušavali, [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO].

[BRISANO]

109. Krajem [BRISANO] i [BRISANO] 1998, veći broj pripadnika OVK prebijao je i psihički zlostavljao najmanje četiri zatvorenika [BRISANO] Lipljan.

110. [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO].

111. [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO]. Dok su bili zatvoreni, jedan pripadnik OVK rekao je jednom od zatvorenika da će biti kažnjen smrću.

Klečka

112. U periodu od najkasnije novembra 1998. do juna 1999, zatvorenici u Klečki, opština Lipljan, držani su, između ostalog, u podrumskim prostorijama, sa zemljanim podom i zidovima umrljanim krvlju. Imali su loše higijenske i sanitarne uslove i neadekvatnu zdravstvenu negu. Izvesni pripadnici OVK redovno su zatvorenike svirepo prebijali i psihički zlostavljali. Zatvorenike, kojima su ponekad vezivali oči, tukli su palicama, cevima, komadima žice, šutirali ih, udarali pesnicama i/ili im pretili smrću. Zatvorenici su mogli da čuju i vide svirepo zlostavljanje drugih zatvorenika, [BRISANO]. [BRISANO]. Zatvorenike su optuživali da su srpski policajci i saradnici srpskih vlasti, kao i da ne podržavaju OVK, i u vezi sa tim ih saslušavali. Među zatvorenicima je bilo Srba. [BRISANO], u zlostavljanju zatvorenika u Klečki učestvovalo je više drugih pripadnika OVK, uključujući Fatmira LJIMAJA.

113. Neki zatvorenici su zlostavljani na drugim mestima pre nego što su dovedeni u Klečku ili nakon što su odatle otišli. U [BRISANO] 1999, izvesni pripadnici OVK [BRISANO], bar jednog zatvorenika saslušavali, svirepo tukli štapovima i psihički ga zlostavljali.

[BRISANO]

114. U periodu približno od [BRISANO] do [BRISANO] 1999, zatvorenici u [BRISANO] Kačanik, i [BRISANO], držani su zatvoreni u improvizovanim ćelijama, bez zaštite od vremenskih prilika, dobijali su nedovoljnu količinu hrane i vode i imali neadekvatno grejanje, odnosno uslove za spavanje. Veći broj pripadnika OVK redovno je svirepo prebijao i psihički zlostavljao zatvorenike. Zatvorenike su po celom telu tukli automatskim oružjem [BRISANO]. Mogli su da čuju i vide svirepo zlostavljanje drugih zatvorenika. Zatvorenike [BRISANO], optuživali su da pomažu, imaju veze i saraduju sa Srbima i srpskim vlastima, i saslušavali ih u vezi s tim.

Cahan

115. U periodu od aprila do juna 1999, zatvorenici u Cahanu, u oblasti Has u Albaniji, držani su u prenatrpanoj, improvizovanoj ćeliji, bez zaštite od vremenskih prilika, uključujući kišu, niske temperature i smrad iz obližnjeg toaleta. Dobijali su nedovoljnu količinu hrane i vode i imali neadekvatnu zdravstvenu negu, sanitarne i higijenske uslove, grejanje, odnosno uslove za spavanje. Veći broj pripadnika OVK, uključujući Sabita GECIJA, redovno je svirepo prebijao i psihički zlostavljao zatvorenike. Zatvorenike su tukli palicama, štapovima, gvozdenom šipkom, bičem, štakom, kundacima i obućom, [BRISANO] i/ili na drugi način im pretili smrću i nasiljem. Zatvorenike su optuživali da su pristalice i špijuni DSK, da imaju veze i saraduju sa Srbima i srpskim vlastima i da ne podržavaju OVK, i saslušavali ih u vezi s tim. [BRISANO].

Kukeš

116. U maju i junu 1999, zatvorenici u Kukešu, u oblasti Kukeš u Albaniji, držani su u pretoplim, zagušljivim prostorijama s prljavim betonskim podovima. Dobijali su nedovoljnu količinu hrane i vode i imali neadekvatnu zdravstvenu negu, sanitarne i higijenske uslove, odnosno uslove za spavanje. Veći broj pripadnika OVK, uključujući Sabita GECIJA, redovno je svirepo prebijao i psihički zlostavljao zatvorenike. Zatvorenike su po celom telu tukli palicama, metalnim šipkama, puškama i bejzbol palicama, sekli ih noževima, udarali pesnicama, štirali, palili im kožu, [BRISANO], pucali na njih, podvrgavali ih simuliranom davljenju i/ili na drugi način im pretili telesnim ozleđivanjem i smrću. Izvesni pripadnici OVK naterali su dva zatvorenika da [BRISANO], pucali u njih iz automatskog oružja i ranili ih. Jednom zatvoreniku su rekli da je osuđen na zatvor i pogubljenje, iako nije održano nikakvo suđenje. Zatvorenici su mogli da čuju i vide svirepo zlostavljanje drugih zatvorenika, od kojih su neki bili članovi njihovih porodica, i naređivano im je da tuku jedni druge. Izvesni pripadnici OVK primoravali su zatvorenike na fizički rad.

117. Zatvorenike su optuživali da imaju veze sa Srbima ili policijom i da su izdajnici, špijuni i saradnici srpskih vlasti. [BRISANO]. [BRISANO].

[BRISANO]

118. U periodu približno [BRISANO] 1999, zatvorenici u [BRISANO] Mališevo, i [BRISANO], držani su u prenatrpanim, improvizovanim ćelijama, [BRISANO], dobijali su nedovoljnu količinu hrane i vode i imali neadekvatnu zdravstvenu negu, odnosno sanitarne i higijenske uslove. Veći broj pripadnika OVK redovno je svirepo prebijao i psihički zlostavljao zatvorenike. Zatvorenike su udarali gvozdanim šipkama i štapovima, udarali ih pesnicama, šutirali i/ili im pretili smrću. Mogli su da vide i čuju svirepo zlostavljanje drugih zatvorenika i primoravani su na fizički rad. Najmanje dvojica zatvorenika [BRISANO]. Zatvorenike su optuživali da su članovi i pristalice DSK, špijuni i saradnici srpskih vlasti i da ne podržavaju OVK, i saslušavali ih u vezi s tim.

[BRISANO]

119. U periodu približno od [BRISANO] 1999, veći broj pripadnika OVK redovno je svirepo prebijao i psihički zlostavljao [BRISANO] u [BRISANO] Glogovac. [BRISANO] su udarali kundacima, štapovima, šutirali ga i pretili mu smrću. [BRISANO], vređali su, ispitivali ga o naoružanju i srpskim vojnim starešinama i policiji, optuživali ga za zločine nad kosovskim Albancima i saslušavali ga u vezi s tim.

[BRISANO]

120. Približno [BRISANO] 1999, zatvorenici na mestu nedaleko od [BRISANO] Priština, držani su u improvizovanim ćelijama, [BRISANO]. Zatvorenici su dobijali nedovoljnu količinu vode, hrane i imali neadekvatne sanitarne i higijenske uslove, odnosno uslove za spavanje. Veći broj pripadnika OVK redovno je zatvorenike svirepo prebijao i psihički zlostavljao. Zatvorenike su udarali lopatom, puškama,

gumenim crevima, cevima i pesnicama, šutirali ih i/ili im pretili smrću. Mogli su da čuju i vide svirepo zlostavljanje drugih zatvorenika, [BRISANO]. Zatvorenike, [BRISANO], vređali su, optuživali ih da imaju veze sa srpskim vlastima, policijom i saradnicima, i saslušavali ih u vezi s tim.

[BRISANO]

121. U periodu približno od [BRISANO] 1999, zatvorenici [BRISANO] Vitina, dobijali su nedovoljnu količinu hrane i vode i imali neadekvatnu zdravstvenu negu, odnosno sanitarne i higijenske uslove. Veći broj pripadnika OVK redovno je svirepo prebijao i psihički zlostavljao zatvorenike. Zatvorenike su po celom telu udarali lancima, štapovima, kundacima i letvama, šutirali ih, vršili nad njima simulirano pogubljenje i/ili na drugi način im pretili nasiljem i smrću. [BRISANO]. Zatvorenici su mogli da čuju svirepo zlostavljanje drugih zatvorenika, [BRISANO]. Zatvorenike, [BRISANO], vređali su, optuživali ih da su izvršili zločine nad kosovskim Albancima i da imaju veze i saraduju sa srpskim vlastima, i saslušavali ih u vezi s tim.

Prizren

122. U periodu približno od 15. do 23. juna 1999, zatvorenici su držani u [BRISANO] bez ikakvog svetla u [BRISANO] u Prizrenu. Neki zatvorenici su držani [BRISANO]. Zatvorenici su dobijali nedovoljnu količinu hrane i imali neadekvatne uslove za spavanje. Veći broj pripadnika OVK redovno je svirepo prebijao i psihički zlostavljao zatvorenike. Zatvorenike su po celom telu udarali palicama, cevima, štapovima, gumenim crevima, kundacima, noževima i pesnicama, šutirali ih i/ili na drugi način pretili nasiljem i smrću. Zatvorenici su mogli da čuju i vide svirepo zlostavljanje drugih zatvorenika. Zatvorenike su vređali, optuživali ih da su članovi DSK, da su izvršili zločine nad kosovskim Albancima ili da saraduju sa srpskim vlastima, i saslušavali ih u vezi s tim. Među zatvorenicima je bilo Srba.

123. U periodu približno od 16. do 18. juna 1999, zatvorenici u bivšoj zgradi MUP-a u Prizrenu dobijali su nedovoljnu količinu hrane i vode i imali neadekvatnu zdravstvenu negu i smeštaj. Veći broj pripadnika OVK redovno je svirepo prebijao i psihički zlostavljao zatvorenike. Zatvorenike su po celom telu udarali bocom za vodu, štapovima, palicama, kaiševima, automatskom puškom i pesnicama, šutirali ih i/ili na drugi način im pretili nasiljem i smrću. Jednom zatvoreniku su kleštima vadili zube. Zatvorenici su mogli da čuju i vide svirepo zlostavljanje drugih zatvorenika, [BRISANO]. Zatvorenike su vređali i optuživali ih da su izvršili zločine nad kosovskim Albancima, da su špijuni, saradnici srpskih vlasti i da ne podržavaju OVK, i saslušavali ih u vezi s tim. [BRISANO].

124. U periodu približno od 16. do 19. juna 1999, zatvorenici u [BRISANO] u Prizrenu dobijali su nedovoljnu količinu hrane i vode i pružana im je neadekvatna zdravstvena nega. Veći broj pripadnika OVK redovno je svirepo prebijao i psihički zlostavljao zatvorenike. Zatvorenike su tukli štapovima, lancima, pesnicama, šutirali ih i/ili na drugi način im pretili nasiljem i smrću. Dvojicu zatvorenika, [BRISANO], optuživali su da su izvršili zločine nad kosovskim Albancima, da su špijuni ili saradnici srpskih vlasti i da se nisu priključili OVK, i saslušavali su ih u vezi s tim.

125. Dana 26. juna 1999. ili približno tog datuma, zatvorenici u [BRISANO] u Prizrenu držani su zatvoreni u improvizovanim ćelijama, [BRISANO] i prostorijama u kojima su zidovi bili poprskani krvlju. Veći broj pripadnika OVK svirepo je prebijao i psihički zlostavljao zatvorenike. Zatvorenike su po celom telu udarali štapovima, gumenim crevima, čekićem, pendrecima, lancem, palili im kožu cigaretama, udarali ih pesnicama, šutirali ih i/ili im pretili smrću. Zatvorenika koji je zatražio vode su naterali da pije razređivač za farbu. Jedan pripadnik OVK naredio je dvojici zatvorenika da se svuku i seksualno opšte. Zatvorenici su mogli da čuju i vide svirepo zlostavljanje drugih zatvorenika. Zatvorenike, [BRISANO], ispitivali su o nacionalnoj pripadnosti, naoružanju i vezama sa Srbima.

Orahovac

126. Dana [BRISANO] 1999. ili približno tog datuma, veći broj pripadnika OVK fizički i psihički je zlostavljao Srbe [BRISANO] i njegovu ženu u njihovoj kući u Orahovcu. Jedan pripadnik OVK tukao je [BRISANO] pred njegovom ženom, a drugi su im oduzeli ličnu imovinu. Izvesni pripadnici OVK odveli su [BRISANO] i potom mu zapalili kuću.

127. Dana [BRISANO] 1999. ili približno tog datuma, veći broj pripadnika OVK fizički i psihički je zlostavljao [BRISANO] [BRISANO] u [BRISANO] Orahovac. Izvesni pripadnici OVK tukli su [BRISANO] i tražili od njega oružje. [BRISANO] je čula i videla kako ga tuku. Nakon što su mu zaplenili nekoliko komada oružja, izvesni pripadnici OVK na silu su odveli [BRISANO].

128. U periodu približno [BRISANO] 1999, veći broj pripadnika OVK fizički i psihički je zlostavljao srpsku [BRISANO] u [BRISANO] u Orahovcu. Izvesni pripadnici OVK uhapsili su [BRISANO], a potom svirepo pretukli [BRISANO], i uništili i oduzeli ličnu imovinu. Maltretiranje i zlostavljanje je trajalo sve dok [BRISANO] napustila Kosovo [BRISANO] 1999. ili približno tog datuma.

Uroševac

129. U periodu približno od [BRISANO] do [BRISANO] 1999, veći broj pripadnika OVK svirepo je tukao i psihički zlostavljao jednog zatvorenika u kući u Uroševcu ili okolini. Zatvorenika su tukli po celom telu, udarali ga pesnicama i šutirali. Taj zatvorenik [BRISANO], optuživali su ga da je izvršio krivična dela i ispitivali ga u vezi s tim. [BRISANO].

[BRISANO]

130. Dana [BRISANO] 1999. ili približno tog datuma, veći broj pripadnika OVK tukao je i psihički zlostavljao zatvorenike u [BRISANO], Uroševac. [BRISANO] su udarali kundacima, šutirali ga, udarali pesnicama i pretili mu smrću. [BRISANO] čuje

kako tuku druge osobe. Zatvorenici [BRISANO] i saslušavali su ih u vezi s oružjem koje poseduju oni sami, njihovi srodnici i drugi.

Dom učenika, Gnjilane

131. Krajem juna 1999, veći broj pripadnika OVK svirepo je prebijao i psihički zlostavljao zatvorenike u bivšoj školi i domu učenika u Gnjilanu. Zatvorenike su po celom telu udarali štapovima i palicama, šutirali ih, udarali pesnicama i/ili na drugi način im pretili nasiljem i smrću. Zatvorenici su mogli da čuju i vide svirepo zlostavljanje drugih zatvorenika. [BRISANO]. Zatvorenike, koji su bili Srbi, vređali su, optuživali ih da su izvršili zločine nad kosovskim Albancima i ispitivali ih u vezi s tim.

Bivša policijska stanica u Suvoj Reci

132. Krajem juna 1999, veći broj pripadnika OVK svirepo je prebijao i psihički zlostavljao jednog zatvorenika u bivšoj policijskoj stanici u Suvoj Reci. Zatvorenika su udarali kundacima i palicama i šutirali čizmama. Izvesni pripadnici OVK su ga ispitivali u vezi s jednim srpskim starešinom i optuživali ga da je izvršio zločine nad kosovskim Albancima. Posle [BRISANO], izvesni pripadnici OVK su vezali zatvorenika, pokrili mu glavu i prebacili ga u [BRISANO]. [BRISANO] nisu mu davali ni hranu ni vodu. Nastavili su da ga saslušavaju i pretili mu smrću ako ne prizna.

Novo Brdo

133. Dana [BRISANO] 1999. ili približno tog datuma, izvesni pripadnici OVK [BRISANO], Novo Brdo, uhapsili jednog Srbina [BRISANO] i tom prilikom mu stavili pištolj u usta, šutirali ga i udarali i naterali ga da uđe u jedno vozilo. Zatim su ga odveli nedaleko odatle, u štab OVK [BRISANO] u Novom Brdu, gde su ga zlostavljali i svirepo pretukli. Tom zatvoreniku i [BRISANO] naredili su da predaju oružje. [BRISANO], izvesni pripadnici OVK pretili su zatvoreniku i članovima njegove porodice i rekli im da Srbi treba da odu, da ih treba uništiti i/ili ukloniti.

134. Uzete pojedinačno ili zajedno, radnje činjenja i nečinjenja opisane u stavovima od 59 do 133, imale su za ishod teške duševne, odnosno telesne patnje ili povrede žrtava i/ili su predstavljale težak napad na ljudsko dostojanstvo. Tim činjenjem i nečinjenjem prekršena su osnovna prava žrtava na slobodu i bezbednost ličnosti, slobodu kretanja, redovan sudski postupak i zaštitu od diskriminacije na političkoj i nacionalnoj osnovi. Učesnici i instrumenti u UZP-u pokušali su da prisile žrtve da postupaju suprotno svojoj volji i savesti. Takvo postupanje prema žrtvama imalo je za posledicu gubljenje svesti, prelome kostiju i druge teške povrede, poniženje, telesnu unakaženost, obilno spoljno krvarenje, kao i trajne duševne i telesne tegobe koje su se nastavile i nakon gore opisanih radnji činjenja i nečinjenja.

Mučenje

135. Radnjama činjenja i nečinjenja opisanim u stavovima 59 do 134, učesnici i instrumenti u UZP-u nanosili su žrtvama tešku bol i patnju u cilju dobijanja informacija ili priznanja, kao i da bi kažnjavali, zastrašivali ili prisiljavali žrtve ili treća lica, odnosno nad njima vršili diskriminaciju, uključujući i diskriminaciju na političkoj i nacionalnoj osnovi. Tokom gore opisanih radnji činjenja i nečinjenja i u vezi s njima, učesnici i instrumenti u UZP-u ispitivali su žrtve, iznuđivali od njih priznanja, primoravali ih da potpišu priznanja i da pruže informacije, optuživali ih da su njihovi protivnici i na osnovu toga ih kažnjavali, zlostavljali i nehumano postupali sa njima.

Ubistvo

136. Tokom inkriminisanog perioda, učesnici i instrumenti u UZP-u su, svojim činjenjem i nečinjenjem, prouzrokovali smrt lica na Kosovu i u severnoj Albaniji, između ostalog, po izvršenom hapšenju i kidnapovanju tih lica, kao i na mestima zatvaranja i u vezi s njima. To obuhvata lišavanje života koje je učinjeno tokom surovog i nehumanog postupanja ili je bilo posledica takvog postupanja na mestima zatvaranja, uključujući mesta navedena u tabelarnom prikazu A. Pored toga, učesnici

i instrumenti u UZP-u su po ustaljenom obrascu vršili ubijanja prilikom povlačenja OVK s područja na kojima se očekivao napad snaga SRJ. Tokom povlačenja i približno u to vreme ubijali su zatvorenike, od kojih su neke prethodno držali zatvorene na jednom ili više mesta. Ubistva obuhvataju ona koja su navedena u tabelarnom prikazu B, a podrobnije se opisuju u stavovima koji slede.

Likovac

137. U [BRISANO] 1998, izvesni pripadnici OVK oteli su [BRISANO] i dovezli [BRISANO] ispred štaba OVK u Likovcu. [BRISANO] su pustili na slobodu i jedan vojnik OVK mu je rekao da će mu se [BRISANO] kasnije pridružiti. Tu [BRISANO] su poslednji put videli žive dok su bili zatvorenici OVK. Kad bi se neko potom raspitivao o tim nestalim ljudima, pripadnici OVK bi mu rekli da su na ispitivanju. [BRISANO] nađena su tela [BRISANO]. Na leševima je bilo tragova prebijanja i videle su se strelne rane.

138. U [BRISANO] 1998. pripadnici OVK oteli su [BRISANO] u [BRISANO] i odveli ga u Likovac. U [BRISANO], pronađeno je njegovo telo, na kojem su se videle višestruke strelne rane.

139. [BRISANO] je uhapšen u januaru 1999. i odveden u zatvorenički objekat OVK u Likovcu. Članovi njegove porodice su u više navrata pokušavali da nešto saznaju o njemu. [BRISANO] su im [BRISANO] odbijali da im išta saopšte o njegovoj sudbini [BRISANO]. [BRISANO] je poslednji put viđen živ dok je bio zatvorenik OVK, a njegovi posmrtni ostaci nikad nisu pronađeni.

Jablanica

140. Izvesni pripadnici OVK uhapsili su [BRISANO] 1998. ili približno u to vreme i držali ga zatvorenog u kasarni OVK u Jablanici. Dok je bio zatvoren, pripadnici OVK su ga svirepo tukli, usled čega je umro [BRISANO] sredinom jula 1998.

141. [BRISANO] držan je zatvoren u kasarni OVK u Jablanici otprilike [BRISANO] 1998. Dok je bio zatvoren, izvesni pripadnici OVK su ga svirepo tukli. Poslednji put je viđen dok je bio zatvorenik OVK, a njegovi posmrtni ostaci nikad nisu pronađeni.

142. [BRISANO] držan je zatvoren u kasarni OVK u Jablanici otprilike [BRISANO] 1998. Dok je bio zatvoren svirepo su ga prebijali i poslednji put je viđen krajem jula 1998, dok je bio zatvorenik OVK, u onemoćalom stanju. Članovi porodice su se u više navrata raspitivali o tome gde [BRISANO], ali su dobijali oprečne i obmanjujuće informacije. Telo [BRISANO] pronađeno je [BRISANO] i na njemu su se videle višestruke strelne rane.

Lapušnik

143. [BRISANO] držan je zatvoren u Lapušniku početkom juna 1998. Svake noći su ga tukli, saslušavali i optuživali da je saradnik. Posle desetak dana, [BRISANO]. ili približno tog datuma, [BRISANO] je izveden i ubijen [BRISANO]. Izvesni pripadnici OVK odneli su njegovo telo, koje je kasnije pronađeno kod [BRISANO].

144. Dana 26. jula 1998. ili približno tog datuma, tokom napada srpskih snaga, izvesni pripadnici OVK odveli su tridesetak zatvorenika iz Lapušnika do obližnje planine Beriša/Berishë i podelili ih u dve grupe. Zatvorenike iz prve grupe su odvezali i pustili na slobodu, a iz druge ubili iz vatrenog oružja. Tela zatvorenika [BRISANO] kasnije su pronađena i ekshumirana [BRISANO].

Drenovac

145. Dana [BRISANO] 1998. ili približno tog datuma, [BRISANO] je uhapšen i doveden u bivšu školu u Drenovcu, u kojoj je bila smeštena OVK. Dok je bio zatvoren, izvesni pripadnici OVK su ga tukli i ubili. Njegovi posmrtni ostaci nikad nisu pronađeni.

146. [BRISANO] je [BRISANO] 1998. uhapšen i doveden u Drenovac. Izvesni pripadnici OVK su ga tukli i ubili nakon što je otprilike 45 dana bio zatvoren. Njegovi posmrtni ostaci nikad nisu pronađeni.

147. [BRISANO] bio je zatvoren u Drenovcu od [BRISANO] 1998. ili približno tog datuma. Optužili su ga da je saradnik i svirepo tukli. Dana [BRISANO] 1998. ili približno tog datuma, [BRISANO], takođe je zatvoren u Drenovcu. Otprilike [BRISANO] 1998, [BRISANO] odveli su [BRISANO] iz Drenovca [BRISANO]. Tu dvojicu ljudi više niko nije video, niti se išta o njima čulo. [BRISANO].

148. U [BRISANO] 1998, [BRISANO] je doveden u Drenovac, pošto su ga izvesni pripadnici OVK uhapsili u [BRISANO]. Optužen je da je špijun i poslednji put je viđen u Drenovcu, dok je bio zatvorenik OVK. Deo njegovih posmrtnih ostataka identifikovan je [BRISANO].

149. Izvesni pripadnici OVK uhapsili su [BRISANO] 1998. ili približno tog datuma [BRISANO] u njegovoj kući i zatvorili ga u Drenovcu. Svirepo su ga tukli i ubili. Posmrtni ostaci [BRISANO] nikad nisu pronađeni, a njegovoj porodici su odbili da išta saopšte o njegovoj sudbini.

150. Dana [BRISANO] 1998. ili približno tog datuma, izvesni pripadnici OVK uhapsili su [BRISANO] i odveli ga u Drenovac. Tamo je svirepo pretučen. Poslednji put je viđen u Drenovcu, [BRISANO] 1998, dok je bio zatvorenik OVK. Njegova porodica se raspitivala, ali nikad nije obaveštena o njegovoj sudbini. Deo posmrtnih ostataka [BRISANO] identifikovan je na [BRISANO].

Mališevo

151. Dana 17. jula 1998. ili približno tog datuma, grupa od 11 srpskih zatvorenika dovedena je u podrumsku prostoriju zgrade u Mališevu, gde su dva Srbina već bila zatvorena. Pripadnici OVK koji su dolazili u tu prostoriju tukli su i šutirali zatvorenike. Otprilike 19. jula 1998, [BRISANO] je izvedeno u grupama. Ukrkali su ih u kombi i odvezli nedaleko odatle, gde su ih izvesni pripadnici OVK ubili iz vatrenog

oružja. [BRISANO]. Tela [BRISANO] ljudi pronađena su [BRISANO]. Identitet žrtava naveden je u tabelarnom prikazu B.

152. Dana 20. jula 1998. ili približno tog datuma, grupa srpskih zatvorenika prebačena je iz Drenovca u Mališevo. U toj grupi su bila lica koja su se predala OVK u Opertuši/Opertusë i Retimlju. U prebačenoj grupi zatvorenika bila [BRISANO]. Dana 26. ili 27. jula 1998. ili približno tog datuma, zatvorenički objekat u Mališevu je ispražnjen, a pripadnici OVK su potom ubili neke od zatvorenika, između ostalog, na mestu blizu Volujka/Volljakë. Iako je događaj izazvao veliku pažnju javnosti i uprkos tome što su upućeni mnogobrojni zahtevi, porodice nisu nikad obavestene o sudbini lica zatvorenih u Mališevu. Identitet poznatih žrtava naveden je u tabelarnom prikazu B.

Bajgora

153. Pripadnici OVK držali su [BRISANO] zatvorenog u Bajgori, opština Podujevo. Dana 30. avgusta 1998. ili približno tog datuma, izvesni pripadnici OVK noću su odveli [BRISANO] i saslušavali. Rekli su mu da će ga ubiti ako ne prizna. [BRISANO]. Poslednji put je viđen živ dok je bio zatvorenik OVK. [BRISANO] kasnije [BRISANO] pronašli posmrtno ostatke [BRISANO]. vidljive povrede nanete tupim predmetom.

Majance

154. Izvesni pripadnici OVK držali su [BRISANO] zatvorene tokom perioda različitog trajanja i maltretirali ih u Lapaštici, nakon čega su, od 25. marta 1999. ili približno tog datuma, držani zatvoreni u objektu OVK u Majancu. [BRISANO]. Zatvorenicima u Majancu su naredili [BRISANO]. Tela [BRISANO] pronađena su [BRISANO].

Potok

155. [BRISANO] izvesni pripadnici OVK držali su zatvorene i zlostavljali tokom perioda različitog trajanja u Lapaštici, a zatim ih je OVK, od 25. marta 1999. ili približno tog datuma, držala zatvorene u Potoku. [BRISANO]. Posmrtni ostaci [BRISANO] otkriveni su zajedno u [BRISANO].

[BRISANO]

156. Krajem marta 1999, izvesni pripadnici OVK lišili su slobode jednog Roma koji je stigao sa teritorije pod srpskom kontrolom i držali ga zavezanog i tukli u sred sela [BRISANO], opština Podujevo. Posle otprilike dva dana, odveli su ga do kontrolnog punkta na izlazu iz sela i ubili ga vatrenim oružjem po naređenju Ljatifa GAŠIJA.

Zlaš

157. Približno od početka aprila 1999, [BRISANO] je bio zatvoren i surovo zlostavljan u bazi OVK u selu Zlaš, opština Priština. Porodici [BRISANO] odbijali su da daju informacije o tome gde se nalazi ili su im davali lažne informacije. Poslednji put [BRISANO] je viđen živ 19. aprila 1999. ili približno tog datuma. [BRISANO]. Posmrtni ostaci [BRISANO] pronađeni su [BRISANO].

Klečka

158. [BRISANO] izvesni pripadnici OVK uhapsili su [BRISANO] 1999. ili približno tog datuma nedaleko od [BRISANO]. Pripadnici OVK su ih odveli na mesto zatvaranja u Klečki i tamo ih tukli. [BRISANO] je preminuo od posledica povreda zadobijenih tokom prebijanja. [BRISANO].

159. Dana 9. marta 1999. ili približno tog datuma, izvesni pripadnici OVK uhapsili su [BRISANO]. Dana 15. marta 1999. ili približno tog datuma, u [BRISANO] nestao je [BRISANO] kojeg su pripadnici OVK lišili slobode. Obojica su prebačeni na mesto zatvaranja u Klečki, gde su surovo prebijani i zlostavljani. Dana 5. aprila 1999. ili

približno tog datuma, izvesni pripadnici OVK izveli su [BRISANO] iz objekta u kojem su bili zatvoreni i lišili ih života. Njihovi posmrtni ostaci nikada nisu pronađeni.

160. [BRISANO] izvesni pripadnici OVK uhapsili su u [BRISANO], 10. februara 1999. ili približno tog datuma. OVK ga je zatvorila u Likovcu i prebacila na mesto zatvaranja u Klečki 21. marta 1999. ili približno tog datuma. Oslobođen je 2. aprila 1999. ili približno tog datuma; sutradan po oslobađanju ponovo je uhapšen od strane izvesnih pripadnika OVK u Klečki i ubijen iz vatrenog oružja. Njegovi posmrtni ostaci nikada nisu pronađeni.

161. [BRISANO] nestali su 9. februara 1999. ili približno tog datuma. Dovedeni su na mesto zatvaranja u Klečki i zatim su tu i u okolini držani zatvoreni. Dana 5. aprila 1999, izvesni vojnici OVK su ih odveli i nedaleko odatle ih ubili iz vatrenog oružja po naređenju Fatmira LJIMAJA. Njihovi posmrtni ostaci su kasnije iskopani u blizini tog mesta.

162. Dana 11. aprila 1999. ili približno tog datuma, izvesni pripadnici OVK lišili su slobode [BRISANO]. Odveli su ih na mesto zatvaranja u Klečki i držali ih tamo i na drugim mestima. Dana 18. aprila 1999. ili približno tog datuma, izvesni pripadnici OVK su došli po njih i nedaleko odatle ih ubili vatrenim oružjem ili oružjem sa sečivom. Njihovi posmrtni ostaci kasnije su iskopani [BRISANO].

[BRISANO]

163. Dana [BRISANO] 1999. ili približno tog datuma, [BRISANO] je pretučen i zatvoren u [BRISANO]. [BRISANO]. Dana [BRISANO] 1999. ili približno tog datuma, četvoricu navedenih su, zajedno sa još nekima [BRISANO] zatvorili. Dana [BRISANO] 1999. ili približno tog datuma, prebacili su ih u [BRISANO] i tamo ih sve pretukli. Dana [BRISANO] 1999. ili približno tog datuma, četvoricu navedenih su jednog po jednog izveli iz prostorije u [BRISANO] gde su ih pripadnici OVK držali zatvorene. Niko ih više nikada nije video. Njihovim porodicama odbili su da išta saopšte o njihovoj sudbini.

Kukeš, Albanija

164. Dana 17. maja 1999. ili približno tog datuma, izvesni pripadnici OVK uhapsili su [BRISANO] i zatvorili ga u bivšoj fabrici metala u Kukešu, u Albaniji. Izvesni pripadnici OVK, među kojima je bio i Sabit GEČI, gotovo svakodnevno su [BRISANO] i druge zatočenike surovo prebijali. Dana 4. juna 1999. ili približno tog datuma, prilikom jednog takvog zlostavljanja, [BRISANO] su pucali [BRISANO]. [BRISANO] je sutradan preminuo od posledica tog zlostavljanja.

Bivša zgrada MUP-a, Prizren

165. Dana 17. jula 1999, izvesni pripadnici OVK uhapsili su [BRISANO] u njegovoj kući u [BRISANO] Prizren, i zatvorili ga u bivšoj zgradi MUP-a u Prizrenu. Prebili su ga i od posledica tog prebijanja on je preminuo, u zatočeništvu, nekoliko sati pošto je uhapšen. Dana 18. juna 1999 pronašli [BRISANO] mrtvog [BRISANO].

Orahovac

166. Dana [BRISANO], izvesni pripadnici OVK odveli su [BRISANO] iz njihovih kuća u Orahovcu. Obojicu su zlostavljali pre nego što su ih odveli. Tog istog dana izvesni pripadnici OVK oteli su najmanje troje ljudi. Posmrtni ostaci [BRISANO] pronađeni su kasnije, dok telo [BRISANO] nikada nije pronađeno.

167. Krajem juna 1999, izvesni pripadnici OVK su u automobilu odvezli [BRISANO] iz [BRISANO] u Orahovcu. Poslednji put je viđen živ u zatočeništvu izvesnih pripadnika OVK, a njegovi posmrtni ostaci nikada nisu pronađeni.

168. Dana [BRISANO] 1999. ili približno tog datuma, izvesni pripadnici OVK odveli su [BRISANO] iz njegove kuće u Orahovcu. U danima nakon otmice [BRISANO] nastavilo se maltretiranje i zlostavljanje njegove porodice. Poslednji put [BRISANO] je viđen živ u zatočeništvu izvesnih pripadnika OVK, a njegovi posmrtni ostaci nikada nisu pronađeni.

[BRISANO]

169. Dana [BRISANO] 1999. ili približno tog datuma, izvesni pripadnici OVK odveli su [BRISANO] u [BRISANO] u selo [BRISANO], gde su ga saslušavali i tukli [BRISANO]. [BRISANO]. Posle toga ga više niko nije video.

[BRISANO]

170. Jednog dana u julu ili avgustu 1999, izvesni pripadnici OVK zlostavljali su i lišili slobode jednog starijeg civila, Srbina, u bazi OVK u [BRISANO], u Prištini. Dva ili tri dana kasnije izvesni pripadnici OVK su tog čoveka ubili i zakopali u raku izvan baze OVK.

Prisilni nestanci lica

171. Tokom inkriminisanog perioda, učesnici i instrumenti u UZP-u vršili su hapšenja, otmice ili zatvaranja po odobrenju ili uz podršku i prećutno odobravanje OVK/Privremene vlade, na Kosovu i u severnoj Albaniji, uključujući na područjima pod kontrolom OVK/Privremene vlade i na mestima zatvaranja, ili u vezi sa mestima zatvaranja navedenim u tabelarnom prikazu A. Kada bi porodice i druge osobe nastojale da dobiju informacije o nestalima, učesnici i instrumenti u UZP-u često su odbijali da daju ikakve odgovore ili su pružali lažne ili obmanjujuće informacije. Često su odbijali zahteve za pristup mestima zatvaranja ili za posetu zatvorenicima, pretili su licima koja su tražila informacije i zlostavljali ih, i nisu preduzeli korake da se raspitaju ili pokrenu istragu u vezi sa sudbinom nestalih lica ili mestom na kojem se ona nalaze. Neki od slučajeva prisilnih nestanaka lica nabrojani su u tabelarnom prikazu C i opisani gore u stavovima 137, 139, 142, 147, 149, 150, 152, 157 i 163.

NAVODI O KRIVIČNIM DELIMA

172. Gore iznetim činjenjem i nečinjenjem **Hašim TAČI, Kadri VESELJI, Redžep SELJIMI i Jakup KRASNIĆI** učinili su, svojim učešćem u udruženom zločinačkom

poduhvatu, krivična dela za koja se terete u ovoj optužnici i/ili su pomogli u njihovom činjenju. Pored toga ili alternativno, **Hašim TAČI, Kadri VESELJI, Redžep SELJIMI i Jakup KRASNIĆI** snose odgovornost pretpostavljenog za krivična dela koja su izvršili njihovi potčinjeni. **Hašim TAČI, Kadri VESELJI, Redžep SELJIMI i Jakup KRASNIĆI** znali su ili su imali osnova da znaju da se njihovi potčinjeni spremaju da izvrše, ili su već izvršili, krivična dela za koja se terete u ovoj optužnici, a nisu preduzeli nužne i razumne mere da ta krivična dela spreče ili da kazne njihove izvršioce.

173. **Hašim TAČI, Kadri VESELJI, Redžep SELJIMI i Jakup KRASNIĆI** snose individualnu krivičnu odgovornost za:

Tačka 1: PROGON na političkoj i/ili nacionalnoj osnovi, ZLOČIN PROTIV ČOVEČNOSTI, kažnjiv po članovima 13(1)(h), 16(1)(a) i 16(1)(c) Zakona;

Tačka 2: ZATVARANJE, ZLOČIN PROTIV ČOVEČNOSTI, kažnjiv po članovima 13(1)(e), 16(1)(a) i 16(1)(c) Zakona;

Tačka 3: PROTIVZAKONITO ILI PROIZVOLJNO HAPŠENJE I LIŠAVANJE SLOBODE, RATNI ZLOČIN, kažnjiv po članovima 14(1)(c), 16(1)(a) i 16(1)(c) Zakona;

Tačka 4: DRUGI NEHUMANI POSTUPCI, ZLOČIN PROTIV ČOVEČNOSTI, kažnjiv po članovima 13(1)(j), 16(1)(a) i 16(1)(c) Zakona;

Tačka 5: SUROVO POSTUPANJE, RATNI ZLOČIN, kažnjiv po članovima 14(1)(c)(i), 16(1)(a) i 16(1)(c) Zakona;

Tačka 6: MUČENJE, ZLOČIN PROTIV ČOVEČNOSTI, kažnjiv po članovima 13(1)(f), 16(1)(a) i 16(1)(c) Zakona;

Tačka 7: MUČENJE, RATNI ZLOČIN, kažnjiv po članovima 14(1)(c)(i), 16(1)(a) i 16(1)(c) Zakona;

Tačka 8: UBISTVO, ZLOČIN PROTIV ČOVEČNOSTI, kažnjiv po članovima 13(1)(a), 16(1)(a) i 16(1)(c) Zakona;

Tačka 9: UBISTVO, RATNI ZLOČIN, kažnjiv po članovima 14(1)(c)(i), 16(1)(a) i 16(1)(c) Zakona; i

Tačka 10: PRISILNI NESTANCI LICA, ZLOČIN PROTIV ČOVEČNOSTI, kažnjiv po članovima 13(1)(i), 16(1)(a) i 16(1)(c) Zakona.

Sve delove ove optužnice, uključujući tabelarne prikaze, treba tumačiti zajedno.

/potpis na originalu/

Džek Smit,

specijalizovani tužilac

U Hagu, Holandija

Sreda, 4. novembar 2020.

TABELARNI PREGLED A

MESTA ZATVARANJA

	OPŠTINA	MESTO	PRIBLIŽAN DATUM	NAJMANJI PRIBLIŽNI BROJ POZNATIH ŽRTAVA
KOSOVO				
1.	Glogovac/Drenas (Glogoc)	1.1 Lapušnik/Llapushnik	od kraja aprila do 25. ili 26. jula 1998.	30
		1.2 [BRISANO]	[BRISANO] 1998.	13
		1.3 [BRISANO]	[BRISANO] 1999.	[BRISANO]
		1.4 [BRISANO]	[BRISANO] 1999.	[BRISANO]
		1.5 [BRISANO]	[BRISANO] 1999.	[BRISANO]
2.	Uroševac/Ferizaj	2.1 [BRISANO]	[BRISANO] 1999.	[BRISANO]

	OPŠTINA	MESTO	PRIBLIŽAN DATUM	NAJMANJI PRIBLIŽNI BROJ POZNATIH ŽRTAVA
		2.2 kuća u Uroševcu /Ferizaj/ ili okolini Uroševca	[BRISANO] 1999.	[BRISANO]
		2.3 [BRISANO]	[BRISANO] 1999.	5
3.	Đakovica/Gjakovë	3.1 Jablanica/Jabllanicë	od aprila 1998. do kraja jula 1998.	13
4.	Gnjilane/Gjilan	4.1 bivša škola/dom učenika u Gnjilanu/Gjilan	kraj juna 1999.	3
5.	Kaçanik/Kaçanik	5.1 [BRISANO]	[BRISANO] 1999.	13
		5.2 [BRISANO]	[BRISANO] 1999.	4
		5.3 [BRISANO]	[BRISANO] 1999.	5
6.	Lipljan/Lipjan	6.1 [BRISANO]	[BRISANO] 1998.	4
		6.2 kuća i okolni objekti u blizini Klečke/Kleçkë	od novembra 1998. do juna 1999.	20
7.	Mališevo/Malishevë	7.1 bivša policijska stanica u Mališevu/Malishevë	od 16. do 26. ili 27. jula 1998.	48

	OPŠTINA	MESTO	PRIBLIŽAN DATUM	NAJMANJI PRIBLIŽNI BROJ POZNATIH ŽRTAVA
		7.2 [BRISANO]	[BRISANO] 1999.	3
8.	Novo Brdo/Novobërdë	8.1 Novo Brdo/Novobërdë	kraj juna 1999.	4
9.	Podujevo/Podujevë	9.1 Bare	avgust 1998.	8
		9.2 Bajgora/Bajgorë	od avgusta 1998. do sredine septembra 1998.	16
		9.3 Lapaštica/Llapashticë	od novembra 1998. do marta 1999.	52
		9.4 Majance/Majac	od 25. marta 1999. do 7. aprila 1999.	[BRISANO]
		9.5 Potok	od 25. marta 1999. do 7. aprila 1999.	[BRISANO]
		9.6 [BRISANO]	kraj marta 1999.	1
10	Priština/Prishtinë	10.1 [BRISANO], Priština/Prishtinë	[BRISANO] 1999.	3
		10.2 [BRISANO], Priština/Prishtinë	juli ili avgust 1999.	1

	OPŠTINA	MESTO	PRIBLIŽAN DATUM	NAJMANJI PRIBLIŽNI BROJ POZNATIH ŽRTAVA
		10.3 [BRISANO]	[BRISANO] 1999.	[BRISANO]
		10.4 Zlaš/Zllash	septembar 1998.	[BRISANO]
			od 1. do 19. aprila 1999.	7
11	Prizren	11.1 [BRISANO]	[BRISANO] 1998.	5
		11.2 bivša zgrada MUP-a u Prizrenu	od 16. do 18. juna 1999.	15
		11.3 [BRISANO] Prizren	od 15. do 23. juna 1999.	8
		11.4 [BRISANO], Prizren	od 16. do 19. juna 1999.	2
		11.5 [BRISANO] u Prizrenu	26. juni 1999.	3
12	Orahovac/Rahovec	12.1 Drenovac/Drenoc	od maja 1998. do jula 1998.	38
		12.2 [BRISANO]	[BRISANO] 1999.	[BRISANO]
13	Srbica/Skënderaj	13.1 bivša policijska stanica i druga mesta u Likovcu/Likoc	od aprila 1998. do januara 1999.	25
		13.2 [BRISANO]	[BRISANO] 1998.	13

	OPŠTINA	MESTO	PRIBLIŽAN DATUM	NAJMANJI PRIBLIŽNI BROJ POZNATIH ŽRTAVA
14	Suva Reka/Suharekë	14.1 [BRISANO]	[BRISANO] 1999.	7
		14.2 bivša policijska stanica i druga mesta u Suvoj Reci/Suharekë	kraj juna 1999.	1
15	Vitina/Viti	15.1 [BRISANO]	[BRISANO] 1999.	9
ALBANIJA				
16	Oblast Kukeš	16.1 fabrika metala u Kukešu	od maja do juna 1999.	20
17	Oblast Has	17.1 Cahan	od aprila do juna 1999.	17

TABELARNI PREGLED B
UBISTVO ILI LIŠAVANJE ŽIVOTA

	OPŠTINA	RELEVANTNO MESTO	PRIBLIŽAN DATUM	POZNATE ŽRTVE
KOSOVO				
1.	Glogovac/Drenas (Glogoc)	planina Beriša/Berishë kod Lapušnika/Llapushnik	25. ili 26. juli 1998.	1.1 [BRISANO] 1.2 [BRISANO] 1.3 [BRISANO] 1.4 [BRISANO] 1.5 [BRISANO] 1.6 [BRISANO] 1.7 [BRISANO] 1.8 [BRISANO] 1.9 [BRISANO]
2.	Glogovac/Drenas (Glogoc)	Lapušnik/Llapushnik	[BRISANO] 1998.	2.1 [BRISANO]

	OPŠTINA	RELEVANTNO MESTO	PRIBLIŽAN DATUM	POZNATE ŽRTVE
3.	Uroševac/Ferizaj	[BRISANO]	oko ili posle [BRISANO] 1999.	3.1 [BRISANO]
4.	Uroševac/Ferizaj	[BRISANO]	[BRISANO] 1999.	4.1 [BRISANO] 4.2 [BRISANO] 4.3 [BRISANO] 4.4 [BRISANO]
5.	Đakovica/Gjakovë	Jablanica/Jabllanicë	oko ili posle sredine juna 1998.	5.1 [BRISANO]
6.	Đakovica/Gjakovë	Jablanica/Jabllanicë	sredina jula 1998.	6.1 [BRISANO]
7.	Đakovica/Gjakovë	Jablanica/Jabllanicë	[BRISANO] 1998.	7.1 [BRISANO]
8.	Klina/Klinë	pećina Volujak/Volljakë (i Mališevo/Malishevë, Mališevo/Malishevë)	26. ili 27. juli 1998.	8.1 [BRISANO] 8.2 [BRISANO] 8.3 [BRISANO] 8.4 [BRISANO]

	OPŠTINA	RELEVANTNO MESTO	PRIBLIŽAN DATUM	POZNATE ŽRTVE
				8.5 [BRISANO] 8.6 [BRISANO] 8.7 [BRISANO] 8.8 [BRISANO] 8.9 [BRISANO]
9.	Klina/Klinë	pećina Volujak/Volljakë (i Mališevo/Malishevë, Mališevo/Malishevë)	26. ili 27. juli 1998.	9.1 [BRISANO] 9.2 [BRISANO] 9.3 [BRISANO] 9.4 [BRISANO] 9.5 [BRISANO] 9.6 [BRISANO] 9.7 [BRISANO] 9.8 [BRISANO] 9.9 [BRISANO] 9.10 [BRISANO]

	OPŠTINA	RELEVANTNO MESTO	PRIBLIŽAN DATUM	POZNATE ŽRTVE
				9.11 [BRISANO] 9.12 [BRISANO] 9.13 [BRISANO] 9.14 [BRISANO] 9.15 [BRISANO]
10.	Klina/Klinë	pećina Volujak/Volljakë (i Mališevo/Malishevë, Mališevo/Malishevë)	26. ili 27. juli 1998.	10.1 [BRISANO]
11.	Lipljan/Lipjan	Klečka/Kleçkë	3. april 1999.	11.1 [BRISANO]
12.	Lipljan/Lipjan	Klečka/Kleçkë	[BRISANO] 1999.	12.1 [BRISANO]
13.	Lipljan/Lipjan	Klečka/Kleçkë	5. april 1999.	13.1 [BRISANO]
14.	Lipljan/Lipjan	Klečka/Kleçkë	5. april 1999.	14.1 [BRISANO]

	OPŠTINA	RELEVANTNO MESTO	PRIBLIŽAN DATUM	POZNATE ŽRTVE
15.	Lipljan/Lipjan	Klečka/Klečkë	5. april 1999.	15.1 [BRISANO] 15.2 [BRISANO]
16.	Lipljan/Lipjan	Klečka/Klečkë	18. april 1999.	16.1 [BRISANO] 16.2 [BRISANO] 16.3 [BRISANO] 16.4 [BRISANO] 16.5 [BRISANO]
17.	Mališevo/Malishevë	Mališevo/Malishevë	18. ili 19. jula 1998. ili približno tih datuma	17.1 [BRISANO] 17.2 [BRISANO] 17.3 [BRISANO] 17.4 [BRISANO] 17.5 [BRISANO] 17.6 [BRISANO] 17.7 [BRISANO] 17.8 [BRISANO]

	OPŠTINA	RELEVANTNO MESTO	PRIBLIŽAN DATUM	POZNATE ŽRTVE
				17.9 [BRISANO] 17.10 [BRISANO] 17.11 [BRISANO] 17.12 [BRISANO]
18.	Mališevo/Malishevë	Mališevo/Malishevë	oko ili posle 26. ili 27. jula 1998.	18.1 [BRISANO] 18.2 [BRISANO]
19.	Podujevo/Podujevë	Bajgora/Bajgorë	oko ili posle 30. avgusta 1998.	19.1 [BRISANO]
20.	Podujevo/Podujevë	[BRISANO]	kraj marta 1999.	20.1 neidentifikovani muškarac, Rom
21.	Podujevo/Podujevë	Majance/Majac	početak aprila 1999.	21.1 [BRISANO] 21.2 [BRISANO] 21.3 [BRISANO]
22.	Podujevo/Podujevë	Potok	početak aprila 1999.	22.1 [BRISANO] 22.2 [BRISANO]

	OPŠTINA	RELEVANTNO MESTO	PRIBLIŽAN DATUM	POZNATE ŽRTVE
23.	Priština/Prishtinë	[BRISANO], Priština/ Prishtinë	juli ili avgust 1999.	23.1 neidentifikovani muškarac, Srbin
24.	Priština/Prishtinë	Zlaš/Zllash	približno od 19. aprila 1999. do približno kraja aprila 1999.	24.1 [BRISANO]
25.	Prizren	bivša zgrada MUP-a u Prizrenu	17. ili 18. juni 1999.	25.1 [BRISANO]
26.	Orahovac/Rahovec	[BRISANO]	oko ili posle [BRISANO] 1999.	26.1 [BRISANO]
27.	Orahovac/Rahovec	Drenovac/Drenoc	oko ili posle [BRISANO] 1998.	27.1 [BRISANO]
28.	Orahovac/Rahovec	Drenovac/Drenoc	oko ili posle [BRISANO] 1998.	28.1 [BRISANO]
29.	Orahovac/Rahovec	Drenovac/Drenoc	oko ili posle [BRISANO] 1998.	29.1 [BRISANO] 29.2 [BRISANO]

	OPŠTINA	RELEVANTNO MESTO	PRIBLIŽAN DATUM	POZNATE ŽRTVE
30.	Orahovac/Rahovec	Drenovac/Drenoc	oko ili posle [BRISANO] 1998.	30.1 [BRISANO]
31.	Orahovac/Rahovec	Drenovac/Drenoc	oko ili posle [BRISANO] 1998.	31.1 [BRISANO]
32.	Orahovac/Rahovec	Drenovac/Drenoc	oko ili posle [BRISANO] 1998.	32.1 [BRISANO]
33.	Orahovac/Rahovec	Drenovac/Drenoc	oko ili posle [BRISANO] 1999.	33.1 [BRISANO]
34.	Orahovac/Rahovec	Drenovac/Drenoc	oko ili posle [BRISANO] 1999.	34.1 [BRISANO]
35.	Orahovac/Rahovec	Drenovac/Drenoc	oko ili posle [BRISANO]. juna 1999.	35.1 [BRISANO]

	OPŠTINA	RELEVANTNO MESTO	PRIBLIŽAN DATUM	POZNATE ŽRTVE
36.	Srbica/Skënderaj	Likovac/Likoc	Od [BRISANO] do [BRISANO] 1998.	36.1 [BRISANO] 36.2 [BRISANO] 36.3 [BRISANO] 36.4 [BRISANO] 36.5 [BRISANO] 36.6 [BRISANO]
37.	Srbica/Skënderaj	Likovac/Likoc	[BRISANO] 1998.	37.1 [BRISANO]
38.	Srbica/Skënderaj	Likovac/Likoc	oko ili posle januara 1999.	38.1 [BRISANO]
ALBANIJA				
39.	Oblast Kukeš	bivša fabrika metala u Kukešu	5. juni 1999.	39.1 [BRISANO]

TABELARNI PREGLED C
PRISILNI NESTANCI LICA

	OPŠTINA	RELEVANTNO MESTO	PRIBLIŽAN DATUM NESTANKA	POZNATE ŽRTVE
1.	Ferizaj/Uroševac	[BRISANO]	[BRISANO] 1999.	1.1 [BRISANO] 1.2 [BRISANO] 1.3 [BRISANO] 1.4 [BRISANO]
2.	Priština/Prishtinë	Zlaš /Zllash	19. april 1999.	2.1 [BRISANO]
3.	Đakovica/Gjakovë	Jablanica/ Jabllanicë	[BRISANO] 1998.	3.1 [BRISANO]
4.	Mališevo/Malishevë	Mališevo/Malishevë	oko ili posle 26. ili 27. jula 1998.	4.1 [BRISANO]
5.	Orahovac/Rahovec	Drenovac/Drenoc	[BRISANO]1998.	5.1 [BRISANO] 5.2 [BRISANO]

	OPŠTINA	RELEVANTNO MESTO	PRIBLIŽAN DATUM NESTANKA	POZNATE ŽRTVE
6.	Orahovac/Rahovec	Drenovac/Drenoc	[BRISANO]1998.	6.1 [BRISANO]
7.	Orahovac/Rahovec	Drenovac/Drenoc	[BRISANO]1998.	7.1 [BRISANO]
8.	Srbica/Skënderaj	Likovac/Likoc	[BRISANO]1998.	8.1 [BRISANO] 8.2 [BRISANO] 8.3 [BRISANO] 8.4 [BRISANO] 8.5 [BRISANO] 8.6 [BRISANO]
9.	Srbica/Skënderaj	Likovac/Likoc	januar 1999.	9.1 [BRISANO]